

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Szakosztályi ülések.

Meghívó

a Lótenyésztési szakosztály december hó 15-én (kedden) délután 4 órakor a „Köztelek” tartandó ülésére.

Főtárgyak:

1. Földmívelésügyi miniszternek a ló-értékesítés tárgyában érkezett leiratai.
2. A „Lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság” ugyan_e tárgyban beadott indítványa.

3. A „Magyar méneskönyv” tárgyában az „Országos törzskönyvelő-bizottság” átirata.
4. A jövő évi luxusló-vásár és díjugratás iránt határozás.

5. Folyó ügyek.

Budapest, 1896. november hó 30-án.

Gróf Andrássy Sándor,
szakosztályi elnök.

A szőlőtermelési és borászati szakosztály december hó 2-án, azaz szerdán d. u. 4 órakor.

A közgazdasági szakosztály december hó 3-án, azaz csütörtökön d. u. 4 órakor ülést tart; az ülések tárgysorozatát a „Köztelek” 96. számában közöltük.

Az O. M. G. E. felhívása.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület f. hó 22-én tartott közgyűlésén Galgóczy Károly ur indítványára elhatározta, hogy az ezredév emlékére mindazon mezőgazdasági és közgazdasági tárgyú irodalmi műveket, amelyek az ezredévi ünnep alkalmából testületek, társaságok, egyletek, vállalatok vagy magánosok által kiadattak, könyvtárában, mint az ezredévi ünnep emlékéül külön osztályban egybegyűjti. Ez okból az illető szerzőkhöz és kiadókhöz azt a felhívást intézi, hogy szíveskedjenek munkáik

teljes címét az OMGE. titkári hivatalával, (Budapest, IX., Köztelek) tudatni, egyszerűs mind a feltételeket is, amelyek mellett munkájukat átengedni hajlandók lennének. Ohajtandó volna, hogy a közzejl iránt való tekintetből ezt díjtalanul megtenni szíveskednének.

Gazdasági ismétlő iskolák.

Harmincz esztendő mulasztás pótlását jelenti a vallás- és közoktatásügyi miniszternek legújabb rendelete, a melyvel a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg, a törvényhatóságok, a közigazgatási bizottságok és a kir. tanfelügyelőségeknek a gazdasági ismétlő iskolák életbeléptetését feladatukká teszi és ezen munkájukban a kormánynak támogatását részükre biztosítja. A miniszter ugyanis támaszkodva az 1868. évi XXXVIII. törvényzikkre, a mely a mezei gazdaság és a kertészet köréből adandó gyakorlati utmutatásokat is a népiskola kötelezett tantárgyai közé sorozza, elhatározta, hogy népoktatásunknak a legtöbb helyen arra még teljesen meddő tagozatát: az ismétlő iskolákat fogja a törvény által kötelezett gazdasági és kertészeti oktatás céljaira felhasználni. Az ismétlő iskolának ily irányban való felhasználása annál alkalmasabbnak látszik, mert remélhető, hogy ha a népoktatás körébe a nép mindennapi foglalkozásával szoros kapcsolatban levő ismeretek tanítása az ismétlő iskolákban gyökeret ver, úgy a népnek az ezen intézmény ellen táplált eddigi ellenszenvé rokonszenvvé fog változni és az ismétlő iskolák általános feladatukat egészben véve is jobban fogják betölteni.

A miniszternek a gazdasági ismétlő iskolák életbeléptetésére vonatkozó elhatározását teljes elismeréssel és helyesléssel kell fogadnunk nemcsak azért, mert ezáltal a főként mezőgazdasággal foglalkozó és ebből élő vidéki népesség gazdasági intellegenciája nagyban emelkedvén, boldogulását megkönnyíti, hanem azért is, mert ez az első eset a kormányzat körében, amidőn a földmívelési tárcza ügykörétől távol eső kormányzati ág terén a mezőgazdaság érdekei jelentékeny istápolásban részesülnek. Amily megszokott volt az, hogy a mezőgazdaság érdekei eddig még a földmívelési kormányzat körében is háttérbe szorultak, épp oly kellemes meglepetést képez ez az első lépés, amelyet ugyan nem tekintünk még a nyarat csináló fecskének, de amely mindenesetre az idők jelt képezi, amidőn a mezőgazdaság érdekei az öt megillető figyelemben részesülnek.

A mezőgazdasági oktatásnak a népoktatás keretében való felkarolását egyesületünk évtizedek óta sürgeti és a gazdaközönség maga is több ízben kifejezést adott ebbeli ohajtásának, mely legutóbb az 1895. évi III. orsz. gazdaságkongresszuson nyilatkozott meg leghatározottabban. De egyesületünk már rég óta gyakorlatilag is használja az eszmét, amidőn a „Gazdasági Kistükör” című munkában a nép fiai részére a mezőgazdaság minden ágazatát felkaroló népies gazdasági olvasókönyvet adott ki, amelynek legújabb bővített és a mai haladott kor igényeinek megfelelő kiadása jelenleg van munkában. Most tehát, amidőn a kultuszminiszter a gazdasági ismétlő is-

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

A szövetség célja: I. Olcsó közvetítés gazdas. felszerelési és fogyasztási cikkek beszerzésénél. II. Mezei gazd. termények legelőnyösebb értékesítése. III. Hitelnyújtás a tagok részére.
Tűz és jég elleni biztosítások közvetítése.
Sürgőnyezim:
Mezőgazdák, Budapest.
Hivatalos óra 1/29—1-ig és 2—5-ig.
Árúraktár czime:
M. Á. V. ny. pályaudvar XX. sz. raktár.

Bizomány osztály.

Hadseregellátás.
Gabonaeladás.
Erőtakarmányok vétele.
Fedezeti tőzsdéi kötések.

Árú-osztály.

Összes gazdasági cikkek a legkiválóbb minőségben.
Műtrágyák.
Építkezési anyagok.
Gazdasági vasneműek.

Gyapju, hizott marha és sertés bizonyítványi értékesítése.

Vetőmag-osztály.

Mindennemű vetőmagvak megvétele és eladása. Eredeti külföldi magvak. Heremagvak bérrostitása.

Gazdasági gép-osztály.

M. kir. államvas. gépgyára mezőgazdasági gépeinek szövetségi képviselősége.
A „bergerdof Eisenwerk” tejjgazdasági gépgyár kizárólagos képviselősége.

Adrience Platt & Co. new-yorki kaszáló, marokrakó és kéveköto gépeinek kizárólagos képviselősége.

V. Vermorel-féle Éclair-permetező kizárólagos képviselősége.

Osonka Bánki-féle petroleummotorok mezőgazdasági képviselősége.

Mindennemű kipróbált solid kivitelű gazdasági gép jutányos beszerzése.

Gazdasági géptelepek, malmok, takarmányos és tejes kamarák berendezése.

A szövetség alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „Üzleti Értesítő”-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

kolákat életbeléptetni szándékozik, az egyesület ezt a legfontosabb taneszközzel: egy minden tekintetben megfelelő gazdasági olvasókönyvvel könnyíti meg.

Hogy a gazdasági oktatásnak a nép legszélesebb köreiből való érvényesülésének mekkora jelentősége van, azt e helyütt fejtegetni szinte fölöslegesnek tartjuk. Hiszen ha a nép fiát földjeinek csak valamivel jobb művelésére, a trágyának jobb kezelésére, állatai jobb táplálására és gondozására, a faültetésre, a gyümölcsfák nemesítésére és gondozására, a baromfitenyésztésre és méhészet okszerűbb üzésére csak némi részben is reávenni tudják, ez a nemzeti vagyonnak és jövedelemnek évenként nemcsak milliókra menő gyarapodását jelenti, hanem jelenti egyszersmind éppen a legszegényebb, a megélhetés gondjaival legjobban küzdő néprétegek boldogulásának elősegítését, jelenti a polgári függetlenség terjedését és jelenti végül az egész nemzetünk megerősödését. De a gazda boldogulásának csak egyik tényezője a jól gazdálkodni tudás; másik és a jelenlegi viszonyok között a termények értékesítése, a szükséges hitel beszerzése, a gazdaságban és háztartásban szükséges cikkekhez való jutányos hozzájárulás még sokkalta fontosabb tényező éppen azoknál a néprétegeknél, a melyeknél egynehány forintnyi különbség is jelentékeny faktort képez évi költségvetésükben. És a gazdasági ismétlő iskolák szerepét és hatását ezen a téren még sokkal jelentékenyebbnek reméljük, mint a gazdasági technikai fejlődés terén. Az ismétlő iskolák kötelezett tanulói a 13—15 éves életkorban vannak. Abban a korban tehát, a midőn a falusi gyermek észjárása is nyitabb már és felfogása gyakorlottabb, a felvett benyomások maradandóbbak, hozzá veszem még azt, hogy az ismétlő iskolák a jövőkép és nem is lesznek elzárva a felnőttek előtt sem úgy, hogy a tanulókkal oly dolgokat és eszméket is meg lehet értetni és gyakorlati kivitelre juttatni, amelyek a népiskolai tanulók előtt csak érintőleg tárgyalhatók. Az ismétlő iskolák tehát igen nagy hatással lehetnek a szövetkezeti eszmék terjesztésére, fogyasztási-, értékesítési-, termelési- és hitel-szövetkezetek alakítására és elterjesztésére; ami ismét nemcsak az értékesítést teszi könnyebbé, hanem egyszersmind — mint a külföldi és hazai példák mutatják — egész községek erkölcsi fejlődésére is megfelelő befolyást képes gyakorolni. Éppen ezért a miniszter nagyon helyesen utasította a közigazgatási bizottságokat, hogy a helyi gazdasági egyesületekkel összeköttetésbe lépjenek, amelyek bizonyára kész örömmel fogják nemcsak felkarolni, hanem teljes erejükkel támogatni is ezen fontos és egészséges kezdeményezést. Annál inkább szükség van erre, mert habár a miniszter az anyagi eszközöket megadja a községeknek a gazdasági ismétlő iskolák felállítására, a néptanítóknak ma még nincs elegendő tanító-személyzete e célra, mert ezek

nevelése ma még gazdasági oktatás tekintetében föltötte hiányos és a földműves-iskolákban kiképzendő és a tanítóképző intézetekből kikerülő tanítók csak a jövőben fognak megfelelő ismeretekkel birni. Így tehát a gazdasági egyletek vannak hivatva első sorban arra, hogy a képzett gazda tagjaikat helyenkint ha nem is a rendszeres oktatásra, de legalább néhány főbb vonásokra vonatkozó előadásokra reá birják. Ezeknek szerepe egyébként a felnőtt nép oktatásánál és a téli tanfolyamoknál fog tulajdonképpen egész terjedelmében érvényesülhetni, amidőn már a némi előismertekkel bíró felnőttek oktatását a most létesülő gazdasági egyletek országos szövetsége az egész vonalon szervezni fogja.

A népnek gazdasági oktatására azonban pusztán az ismétlő iskolák felhasználása nem elegendő, már azért sem, mert az ismétlő iskolát nem látogatja az összes tanköteles gyermek. A nép gazdasági oktatását természetesen a fejlettebb felfogásnak megfelelő mértékben — már az elemi iskolákban kell kezdeni. A fanemesítés, általában a kézügyesség fejlesztése a szőlőjé általánosítása által nemcsak közgazdasági szempontból, hanem pedagógiai szempontból is kívánatos, mert egyedül ezáltal lehet az elméleti tanulással kifárasztott gyenge elmét pihentetni, szórakoztatni, úgy, hogy annak haszna is legyen.

A kultusz- és földművelésügyi minisztereknek a gazdasági ismétlő iskolák szervezésére vonatkozó tervezetét szerencsésnek és föltötte hasznosnak tartjuk. Vajha az a buzgalom a mezőgazdaság ügyeinek elősegítésében, a mely e rendelethöz kiviláglik, tartós maradna, hogy ha hosszú idő múltán is, de teljesedésbe menjen a törvény rendelkezése, a melynek alkotói harmincz év előtt már bölcs előrelátással igyekeztek megvetni a magyar nép legtermészetesebb fejlődésének alapjait. Sz. Z.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Növénytermelési szemle.

Briem ujjal felhívja a gazdák figyelmét a répalevelek gazdasági értékére. Rendes időjárás esetén a répalevelek és fejek hektáronkénti termését 100 q-ra véve, ez 30 kr métermázsánkénti értékkel, hektáronként 30 frtnyi összegnek felel meg.

A répalevelek friss állapotban is etethetők eleinte kisebb, majd pedig fokozatosan nagyobbodó adagokban. Vermelés esetén egy 2 méter mély s 2 méter széles fűgélyes falazatu verembe rakjuk a leveleket s jó erősen letapossuk. A színültig megrakott veremre még egy fél méteres levélréteget rakunk s 1/2 méter földréteggel azonnal betakarjuk. Az erjedésnél s leülledésnél képződő repedéseket el kell simítani. Az üllepedés megszűntével hozzáfoghatunk a takarmányozáshoz.

Az ezen eltartási móddal járó kellemtelen szagot elkerülhetjük, ha Postelt eljárása szerint kezeljük a leveleket. Ezen célból a leveleket kint a földön megfogyaszt-

juk; fonyasztás után a 2 méter mélységű verembe körülbelül 20—25 szekérre való levelet rakunk minden erősebb taposás nélkül. Három nap elteltével a hőmérő 40° R-ra emelkedett, mire naponkint újabb 10 fuvar levelet dobunk a verembe, lazán, minden taposás nélkül. Ezen naponként levermelt felső levélrétegek által az alsók erősen összeszorítottak s a levegő kiszorításával a további felmelegedés meg van akadályozva. Ha a levelek a verem magasságát elérték, akkor léczárvány illetve keret segítségével a leveleket még 3 méter magasságra rakatjuk s szalmával betakarva egy 1 méteres földtakaróval látjuk el.

Ezen eljárás hasonlít a nálunk szokásos Tornai kazalozáshoz, melylyel a répalevelek s fejek eltartásánál, szintén igen jó eredményeket értek el.

Tekintettel arra, hogy a bevermelt levelek értékükben tetemes veszteséget szenvednek, Szilváziában újabb kísérleteket tettek a friss levelek különböző eltartási módjaival és pedig:

1. A répaleveleket kis csomókba rakva, szalmával keverve, többszörösen átrakva. Ezen csomókat gyepes helyeken a major közelében kezelik.

2. A levelek felrakásával egy méternyire a föld felett, rudakon, létrákon, szekéroldalakon stb. A leveleket szalmával keverik és meglehetősen nagy csomókba rakják.

3. Az összeköteget levelek fellagatásával a falba vert szögekre, kerítésre stb.

Ezen különbözőképpen kezelt levelek közül a gyepen csomókban fekvők, mint a melyek leggyorsabban romlanak elsősorban kerülnek etetés alá; ezt követik a létrán, rudakon fekvők s végül a kötegettek, mint a melyek legtovább állanak el, a mennyiben még február havában is frissek voltak. Ezen beosztás szerint a levelek december 2-án, 16-án, illetve február 5-én kerültek feltakarmányozás alá.

Hogy a répalevelek a feltakarmányozás idejékor milyen értékkel bírtak, arról a következő chemiai elemzés nyújt felvilágosítást:

	Csomókban földön XII/2-án	Csomókban föld felett XII/16-án	Kötegetve II/5-én	Savanyítva (vermelve) II/5-én
százalékokban				
nedvesség	56.45	41.71	18.36	77.80
nyers protein	6.95	7.82	11.05	1.92
emészthető protein	2.91	3.84	5.05	0.69
emészthetetlen protein	4.04	3.98	6.00	1.23
zsír	0.71	0.71	1.49	0.67
lényegmentes vonat- anyag	16.38	19.91	43.65	5.85
nyersrost	3.34	6.05	5.52	2.35
hamu	8.43	8.29	12.85	5.33
homok	7.74	7.51	7.08	6.08

Ezen elemzésekből kitűnik, hogy a frissen kezelt levelek, minden körülmény között értékesebbek a bevermelteknél s hogy a kötegett levelek e tekintetben az első helyet foglalják el. A répalevelek ilyirányu eltartásának gyakorlati értékéről, a további kísérletek lesznek hivatva felvilágosításokkal szolgálni.

A cukorrépatermelők körében aggodalmat okoz „a cukorrépa elsárgulásának” nevezett újabb betegség, mely ez idén Franciaországnak különösen északi részeiben lépett fel pusztítólag. A betegség a leveleken fellépő sárgás zöld foltokkal veszi kezdetét, melyek mindinkább terjedve végül is halványsárga színűekké válnak úgy, hogy az egész növény sápkórhán szenvedőnek látszik. A levéllyel megbarnul s elerőtlenedik, a levelek pedig végül elrothadva s megpe-nészedve, lehullanak. Ezen betegség különö-

löherszénája; továbbá bizonyos mennyiségű p. 50 q. buzapolyvája.

Ezen takarmányokra be akar állítani 30 drb ökröt, melyeknek beállítási súlyuk átlag darabonként 500 kgr. Számítsuk ki először is, mennyi tápanyagra van szüksége a 30 drb ökörnek, hogyha azokat teljesen ki akarjuk hizlalni. Tudjuk, hogy a szarvasmarhahizlalást három időszakra szokták felosztani, mely időszakokban azok takarmányozását változtatjuk.

A tápanyagszabványok az egyes időszakokra a következő mennyiségeket írják elő 1000 kg élősulyra:

időszak	szárazanyagban	protein	zsír	szénhidrát	tápanyag
I.	27 kg	2.4 kg	0.5 kg	14.8	1:6.7
II.	26 "	3 "	0.7 "	14.8	1:5.5
III.	25 "	2.6 "	0.5 "	14.5	1:6.0

Ezen alapon kell tehát a 30 db göbölnek, melynek beállítási sulya 15000 kg — feltéve, hogy a sulyzaporulat normális — a következő mennyiségű tápanyag. (Feltésem, hogy az I. időszak befejeztével a göbölök 1800 kgot nyomnak és a II. időszak befejeztével 21000 kgot. Kerekszámokat veszek a könnyebb számítás végett.)

időszak	száraz anyag kg	protein kg	zsír kg	szénhydr. kg
I.	24300	2160	450	13320
II.	28080	3240	756	15984
III.	31500	3276	630	18270
Összesen:	83880	8676	1836	47574

Tápanyag: 1:6.0.

Nézzük most, hogy a hizlalásra szánt szalás takarmány valamint gyök- és gumónövény készletünkben mennyi tápanyag van.

	száraz anyag kg	protein kg	zsír kg	szénhidrát kg
1000 q burgonya	25000	2000	200	21800
1000 q répa	12000	1000	100	10000
250 q réti széna	22075	1350	250	10400
250 q löherszéna	20750	2075	325	9550
Összesen:	79825	6425	875	51750

Tápanyag: 1:8.4.

Helyes-e tehát, ha takarmánykészletünkhez tengeridarát adunk? Nem. A tengeri (emészthető tápanyagainak) tápanyaga 1:8.6-hoz; így tehát minél több tengerit adagolunk, annál jobban tágitjuk készletünk tápanyagát. Tekintve azonban azt, hogy az idén a tengeri ára nagyon alacsony, továbbá azon mindig figyelembe veendő körülményt, hogy a tengerit az állatok szívesen eszik; tehát véle az össztakarmány izletességét fokozzuk, nem mellőztem jelen számításomban sem a tengerit. Emellett azonban adagolnunk kell olyan abraktakarmányt is, mely sok proteint tartalmaz.

Ilyen abraktakarmányok az olajpogácsák, jelesül a repezopogácsa, melynek előnye a többi felett, hogy legkönnyebben beszerezhető.

Az a kérdés mennyi tengerit és mennyi repezopogácsát kell vennünk. Hogy ezt megtudhassuk állítsuk fel mennyi takarmányt kell adagolnunk az egyes hizlalási időszakokban.

I. időszakban 1000 kg. élősulyra adagolunk:

40 kg. burgonyát; 8 kg. réti szénát; 4 kg. löherszénát; 2 kg. buzapolyvát; 2 kg. tengeridarát; 3 kg. repezopogácsát. Ezen takarmányok közepminőségben a következő emészthető tápanyagokat tartalmaznak: 26.4 kg. száraz anyagban 2.53 protein 0.5 zsír és 16.0 szénhidrát. Tápanyag 1:6.8.

II. időszakban 20 kg. burgonya; 25 kg. répa; 12 kg. löherszéna 1 kg. rétiszéna; 4 kg. tengeri dara; 4 kg. repezopogácsa. Tápanyagtartalom 25.8 száraz any. 3.06 prt. 0.73 zsír, 15.1 szénhidrát. Tápanyag 1:5.5.

III. időszakban 50 kg. répa; 8 kg. réti széna; 5 kg. löherszéna; 6 kg. tengeridara; 3 kg. repezopogácsa. Tápanyagtartalom: 25.2 száraz any. 2.61 kg. prt. 0.72 zsír, 14.6 szénhidrát. Tápanyag 1:6.0. Ezen takarmányösszeállításból könnyen kiszámíthatjuk, hogy 1000 kg. beállítási suly teljes kihizlalásához összesen a következő mennyiségű takarmányok szükségesek:

60 q répa + 38 q burgonya + 12.2 q réti széna + 15.20 q löher + 1.2 q buzapolyva + 9.1 q tengeri dara + 7.2 q repezopogácsa. Hány darab 500 kg. élősuly göböl állítható be tehát takarmánykészletünkre? Theoretice véve, takarmánykészletünkkel nem hizlalhatunk többet 33 drbnál (à 500 kg. élősuly) 33 drb göböl ugyanis teljes kihizálásig felemészt:

990 q répat; 627 q burgonyát; 201 q réti szénát; 250 q löher szénát; így tehát készletünkben maradna: 10 q répa; 373 q burgonya 49 q réti széna.

A gyakorlatban azonban 2 q répat 1 q burgonyával egyenértékűnek szokás venni, valamint az I. oszt. réti széna felér a közepminőségű löherszénával. Ha ezt tekintetbe vesszük szalás takarmánykészletünkkel még 3 drb ökröt hizlalhatunk ki. Vagyis a példának felvett szalás takarmánykészlet gyök- és gumós-növények elegendők 36 drb ökrö kihizlalásához (6 hó) ha azok beállítási sulya 500 kgr. (Marad 276 q burgonya, 8 q réti széna.) Mint abraktakarmányt felhasználunk 163.8 q tengerit és 129.6 repezopogácsát. *Sommer Miksa.*

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

A lovak mirigykórja.

II.

Az előzőkből látható, hogy mennyire bonyolódott esetekkel van dolgunk, ha egy lóállományban a mirigykór fellépett. Tény különben, a mint már mondtam is, hogy a betegeknek egy nagy százaléka gyorsan kiheveri e bajt, a többi ellenben még hetek mulva is igényli a gyógykezelést. De különben is több tényező befolyásolja a betegség tartamát, lefolyását. Nevezetesen pedig: az állat kora, az évszak, a tartózkodási hely, a táplálkozás és végre az állat származása.

Az állat korát, illetőleg határozott és minden tenyésztő előtt is ismeretes tények igazolják, hogy mentől idősebb valamely ló, annál könnyebben átesik a mirigykór. Szabályul felvehető, hogy a 4 évet betöltött lónak mirigykórban történt megbetegedéséhez csak a legritkább esetben csatlakoznak szövödmények. Az első napok megbetegedési tünetei itt is lehetnek súlyosak, mindazonáltal gyorsan mulók, úgy hogy 8—9 napi betegség után a teljes koru lovaknak 99%-a egészségesnek tekinthető.

Az évek kevesbedésével aztán mindinkább kedvezőtlenebb a lefolyás, kivéve a szopós kort, mely alatt a betegek elég gyorsan és aránylag kevés veszteség kíséretében gyógyulnak meg. A legsúlyosabb megbetegedések a választott kortól a 2 éves kor betöltéséig fordulnak elő. Az ily idős csikóknál észlelhetők mindazon kellemetlen mellékkörülmények, melyekről fent említést tettem. Utmutatásul szolgál ez arra, hogy a mirigykór ellen való védekezésnél legfőképpen a csikó állományt óvjuk meg a befertőzéstől.

Befolyásolja a mirigykór lefolyását az évszak és az ezzel szoros összefüggő időjárási viszonyok is. Legsúlyosabb és a legtöbb veszteséget okozó megbetegedések ugyanis az ősz végén és a tél kezdetén szoktak fellépni, feltéve természetesen, hogy ezen időben nedves hideg időjárás uralkodik. A nedves hideg ugyanis annyira elmergesíti, s annyira súlyosítja a betegek állapotát, hogy még a legenyhébb lefolyású esetek meggyógyulásához is 3—4 hét szükséges. Ez különben is természetes, tudva azt, hogy a betegség jellegzetes tünete a légző szervek hurutos állapotában nyilvánul, melynél a gyógyulás leggyorsabban a száraz melegben halad előre, míg zord idő mellett még az emberi nátha is hetegig tart el. Persze annak szabályozása, hogy mely időben essék át csikóállományunk a mirigykór, csak annyiban áll az ember hatalmában, hogy az arra kedvezőtlen időszakban a védekezést hatványozott mértékben gyakoroljuk, mert kisebb baj, ha az nyáron fellép, a mikor a részben szabadban való tartózkodás, zöld takarmány etetése, a hosszú napok midőn a felügyelet is könnyebb, mind oly tényezők, melyek a gyorsabb gyógyulást nagyban elősegítik.

A betegek tartózkodási helye annyiban befolyásolja a betegség lefolyását, hogy mennél tágasabb, hideg időben minimum 10 C. fokú levegővel ellátott istálló áll a betegek rendelkezésére, gyógyulásuk annál gyorsabban és biztosabban következik be. Tultömött, ammoniakkal és az állatok kihelelése folytán szénsavval telített levegőjű istállóban a veszteségi százalék igen magasra szokott rugni. A trágyának gyakori kihordása és új alommal való pótlása, észszerű szellőztetés főkéllékét képeze a betegket befogadó helyiségben eszközölt életrendi eljárásnak. Nagyban biztosítjuk a gyógyulást — és ezt értékesebb csikóknál különösen ajánlom — ha a beteget külön tágas rekeszbe állítjuk. Az így idejében, tehát a betegség kezdetén elkülönített csikó, ha állapota még oly súlyos is, csaknem kivétel nélkül átlábolja a bajt, mert az egyéb szükséges életrendi feltételeken kívül meg van az is, amire a betegnek első sorban szüksége van, — a nyugalom. Es ez többé-kevésbé hiányzik ott, hol több beteg van együtt.

Lényeges tényezőként szerepel a mirigykór lefolyásánál a táplálkozás. Minél jobban táplált valamely csikó vagy ló megbetegedésekor, annál biztosabbra vehetjük gyors gyógyulását. Kellő mozgás mellett, jól táplált csikónak bármely betegséggel szemben igen nagy az ellenálló képessége.

A betegség lefolyását, különösen csikóknál, ezek származása szintén befolyásolja. Kiténik ez kevert tenyészetekben, hol a szülő állatok párosítása nem egy fajtaból vagy törzsből, hanem több, különféle fajtaból vett egyedekkel történik. Ugyanis ily keresztezési produktumok sokkal kevesebb ellenálló képességgel bírnak a betegséggel szemben, mint a beltenyésztés útján előállítottak. Különösen érzékenyek a telivérekkal történt keresztezések ivadécai, a mi véleményem szerint ezen fajtának fejlettebb nyirok- edényrendszerén alapszik. Hasonlóan nagyon érzékenyek az importált lovak ivadécai, mert kivétel nélkül súlyosan betegesznek meg és a leggondosabb gyógykezelés mellett is nagy köztük a halandósági százalék. Főszerepet itt tudvalevőleg a szervezetnek az égalji viszonyokhoz való megszokása — a honosodás — játszik. Általános szabályul pedig veendő, hogy minél magasabb vérű, minél nemesebb szervezetű valamely tenyészet, megbetegedése annál súlyosabb természetű, következetesen a betegség lefolyása is kedvezőtlenebb.

A mirigykór ellen való védekezés kisebb tenyészetekben vajmi nehezen vihető sikeresen keresztül. A csikóknak a betegség

ellen
hogy
beszű
akár
anyag

külön
a vál
lovak
lenség
azonk
majom
helye
egy p
juk,
szigo
elege
lyek

sikere
tartó
— ill
szersz
higita
tészte
istálló
talaj
vagy
egysz
csikó
okvet

veten
tem
orvos
nyész
közbe
nap r
teendő
tennű
ha az
gyors
essen

létét,
csak
legels
biztos
ménes
lamel
hogy
Hogy
sék,
tett é
nyisé

gyeng
széna
daraf
takar
hogy
Kivé
jó ap
giti a
állato
bemo
mind
napot
illetv
járat
E da
zódés
ha ez
mazu
felelő
a fel
szitű
szün
(1: 5
sékel
szite
ugy
része
ujita
míg
faka

ellen való megvédésében ugyanis elvül kell, hogy szolgáljon, velük minden oly érintkezést beszüntetni, mely által akár közvetlenül, akár közvetve közéjük a mirigykór fertőző anyaga behuzolható.

Ebből kifolyólag a fias kanczáknak, különösen, mert ezek egyúttal igások is és a választott 1—2 és 3 éves csikóknak más lovaktól való elkülönítése ugyszólván lehetetlen számba megy. Nagyobb gazdaságban azonban az évjáratbeli csikók már külön majorban és külön személyzet ápolása alá helyezhetők el és ha a takarmányhordásra egy pár idősebb igás lovat osztunk be hozzájuk, mely fogatnak az ide-oda kóborlást szigorúan megtiltjuk, úgy legnagyobb részben eleget tettünk azon követelményeknek, melyek utján a mirigykór fellépése elkerülhető.

De még jobban biztosítatik a védekezés sikeressége, ha ezenfelül a csikók állandó tartózkodási helyét — különösen az istállót — illetve a berendezési tárgyakat és istállószerszámokat hetenként egyszer 1:5000-hez hígítású szublimált lemosatjuk. Csak etetéshez leköttött, tehát szabadon járó csikók istállójában az alom kitarítása után a talaj vagy karbolos mésszel behintessék vagy 5%-os kreolinos vízzel kéthetenként egyszer fellosooltassék. Ejjelen át leköttött csikók álló helyén a talajt hetenként egyszer okvetlen fertőtlenítsük.

A betegek gyógykezelése tekintetében követendő eljárások egynemelyikéről már tettem említést, részletesen a dolog az állatorvos hatáskörébe tartozik, de mivel a tenyésztő sok esetben utalva van maga is közbe lépni, mert nem áll állatorvos minden nap rendelkezésére, röviden felsorolom azon teendőket, melyeket mirigykóros betegeknek tennünk nem csak jó, de kikerülhetlen is, ha azt akarjuk, hogy loállományunk minél gyorsabban és a legkevesebb veszteséggel essen át a bajon.

Ha megállapítottuk a bajnak mibenlétét, azaz, ha tisztában vagyunk azzal, hogy csakugyan mirigykórral van dolgunk, akkor legelső feladatunk a betegeknek nyugalmat biztosítani. Munkáslovakat állni hagyjuk, ménesbelieket, különösen csikókat pedig valamely tágas istállóban helyezük el, úgy, hogy csak abrakolásra köttetjük azokat le. Hogy nyálazó szájukat gyakran kiöblíthessék, eléjük kevés sávválassal savanykássá tett és gyakran megújított elegendő mennyiségű vizet adunk.

Szálas takarmányul nyáron luczernát, gyengébb fűféléket, télen pedig puhább szénaféléket; abrakul kissé megnedvesített daraféléket vagy zuzott zabot etessünk. A takarmányozásnál főleg arra törekedjünk, hogy a bélkiürítések könnyen történjenek. Kivéve a legsúlyosabb betegeket, az állatok jó ápolása, bőruk tisztán tartása csak elősegíti a gyógyulást; hasonlóan az is, ha az állatok, illetve betegsüjük váladéka által bemoeskölt jászlat, itató edényeket és minden istállóberendezést és szerszámot naponta kreolinos vízzel megtisztítatunk, illetve fertőtlenítünk. A toroktáj vagy gégejárat minden betegnél többé-kevésbé dagadt. E daganatok eloszlását, illetve a genyképződést és ennek kiürülését elősegítjük, ha ezen részekre Priessnitz-borogatást alkalmazunk olyformán, hogy a toroktájnak megfelelő, pokróczból vagy zsákból kivágott és a felkötéshez szalaggal ellátott bundát készítenk; ebbe laposan elterítve köcsöt teszünk, melyre 2—3 szoros rétegű gyenge (1:5000) szublimatoldalba mártott és mérsékeltén kiesavart vászon jön. Az így elkészített bundát aztán a toroktájra feltesszük, úgy hogy a vizes vászon jöjjön a dagadt részekkel érintkezésbe. A Priessnitz megújítása naponta 3-szor történjék mindaddig, míg a daganatok vagy maguktól ki nem fakadnak, vagy azok mesterségesen ki nem

nyitnak. A genynek kiürülése után, ha a daganat még terjedelmes volna, a seb megtisztítása után a Priessnitzet 1—2 napig még rajthagyhadjuk; tovább azonban semmi esetre mert az legtöbbször nem csak hogy nem szükséges, de a sebre és környékére ekkor már izgatólag hat.

A kötés eltávolítása után a sebet naponta 1—2-szer megtisztítjuk, kreolinos kenőccsel (20 kr kreolin, 100 r. zsír) vékonyan bekeverjük és összehúzó szerekekkel (égetett timsó és tölgyfahéjpor egyenlő mennyiségben) behintjük. Az orra reá száradt nagymennyiségű genyes váladékot langyos kreolinos vízzel naponta egyszer letisztítjuk, figyelve azonban az állapot, a beteggel való kiméletes bánásmódra.

A torok két oldalán vagy a szügy elülső részén fellépő és a légutakra gyakorolt nyomásuk által nehéz légzést okozó daganatokat, nehogy fuladást okozzanak, minél előbb nyitassuk fel.

A toroktáj daganatok felnyitásához az itteni nagyszámú véredények megsértését kikerülendő, állatorvos beavatkozását kell igénybe vennünk. A test táj többi részén fellépő daganatokat kevés szürke higanykenőccsel naponta egyszer bekenhetjük. Ha központi felületük puha, hullámzó lesz, jelezve a genynek jelenlétét, éles késsel való felnyitásuk előnyösen befolyásolja a gyógyulást.

Fődolog a mirigykórnál, hogy a légutak legyenek szabadok, mert ha a tüdők elegendő jó levegőhöz jutnak, a többi anomáliák rövidebb hosszabb idő múlva csaknem mind megszűnnek. Ezért is a betegség kezdetén hirtelen fellépő nagymérvű nehéz légzés jelenlétének a légcsömetszés is sokszor jó szolgálatot tesz.

Táray János.

EZREDEVES KIÁLLÍTÁS.

Kitüntetett mezőgazdasági kiállítók.

III.

II. Gyümölcsészet, kertészet, kereskedelmi és gyógynövények.

b) *Kiállítási érem.* Baich Iván, nagybirtokos, Bozsár. Nagybani és kitünő termelésért. *Budapesti* első gyermekmenhely istván-telki kertészkepző iskolája. Rákospalota. Jó izlés és kitünő termelésért. *Farkas* József, várad-velencei műkertészeti telep tulajdonosa, Nagyvár. Kitünő termelés, versenyképességért. *Ehrlich* Salamon és Henrik, Pa.-Wenkheim, u. p. Fegyvernek. Versenyképesség és kivitelképesség. Baranya-nádasdi dr. *Feichtinger* Sándor, kir. tanácsos, városi főorvos, Esztergom. Kereskedelmi és gyógynövények tanulságos ismertetéseért. *Fronner* A. Herman, magkereskedő, Budapest. Versenyképességért. *Gáspár* Antal, gyógyszerész, Maros-Vásárhely. Versenyképesség és kivitelképességért. *Hegyi* Pál, kisbirtokos, Lajosfalva. Sikeres termelésért. *Karácsonyi* Aladár gr., Beodra. Kitünő és nagybani termelésért. *Kálazdy* nővérek, Budapest. Elő-növények hü utánzásáért és versenyképességért. *Lederer* Artur és Károly, földbirtokosok, Csóka. Kitünő termelésért. *L'Huillier* István, állami főkertész, Torda. Jó izlésért. *Meyne* János, faiskola tulajdonos, Sopron. Sikeres termelésért. *Nagykőrösi* kertészeti egyesület. Kitünő termelésért. *Nögyylet*, Nagysink. Sikeres termelésért. *Raksányi* Anna, Pilis. Kitünő termelésért. *Sippi Rodiezky* Jenőné, Budapest. Kitünő termelésért. *Sabran-Panteves* herezegő, Csieső. Kitünő termelés és kivitelképességért. *San-Marco* herezegő, nagybirtokos, Nagy-Kömlős. Kitünő és nagybani termelésért. *Sonnenfeld* M., Sasvár. Ver-

senyesség és kivitelképességért. *Sulkovszky* József herezegő, Pankota. Kitünő termelésért. *Szepesmegyei* kistermelők. Sikeres termelésért. *Temesvár* szab. kir. város, Temesvár. Kitünő termelésért. *Tsida* Arthur, Paks. Nagybani és kitünő termelésért. *Báró Vécsey* József és Miklós, Czegléd. Nagybani és kitünő termelésért.

c) *Elismerő oklevél.* *Auer* és *Schwarz* nádfonadék-gyárosok, Budapest. Nagybani gyártásért. *Braun* és *Glück*, Csege. Kitünő termelésért. *Budafok* község. Kitünő termelésért. *Csik* vármegyei gazd. egyesület, Csik-Szereda. Sikeres termelésért. *Gacsó* Kálmán, birtokos, H.-Böszörmény. Kitünő termelésért. *Haldek* Ignác, nagykereskedő, Budapest. Versenyképességért. *Hein* János, műkertész, Budapest. Jó izlésért. *Kecskeméti* Sándor, kérés, Temesvárott. Kertészeti eszközök előállításáért. *Kolozsvári Kiss* István, birtokos, Halas. Kitünő termelésért. *Lipniák* Leó, Pribócz. Uj termelési ág meghonosítására való törekvésért. *Mühle* Árpád, tájkertész, Temesvár. Jó izlésért. *Nyitrai* és társa, Csege. Kitünő termelésért. *Rácz* Jakab, Lippa. Haladásért. *Reisz* Bernát, terménygyáros, Budapest. Uj termelési ág meghonosításáért. *Róbert* parmai herezegő és *Bourbon* Henrik gr. nagybirtokos, Szent-Hubert. Kitünő termelésért. *Sándor* Imre, birtokos, Halas. Kitünő termelésért. *Schwarz* Antal, műlakatos, Budapest. Fontos javításért. *Szeben* vármegye tejgazdasága, Nagy-Szeben. Haladásért. *Sztraka* János, kisgazda, Erzsébetlak. Kitünő termelésért. *Tiszafüredi* gazd. egyesület, Tisza-Füred. Sikeres termelésért. *Török* József, Szepes-Mindszent. Haladásért. *Urban* Péter, földbirtokos, Török-Becse. Kitünő és nagybani termelésért. *Vallner* János, tanító, Mező-Berény. Haladásért. *Zsures* Nándor, Pöstyén. Versenyképességért.

III. Dohány.

a) *Millenniumi nagy érem.* *Apponyi* Albert gr., Gerendás. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Darvas* Béla, Mártonfalva. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Dessewffy* Alajos Dénes Béla gr., Királytelék. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Kinczig* János, Tövis-egyháza. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Kurzevil* József, Németság. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Keglewich* Gábor gr., Magyar-Bodzás. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Klein* Aladár és *Engl* Jónás, Felső-Irsa, Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Lonovits* József, Dombegyháza. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Metzger* Ferencz, Zádorlak. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Ordódy* Pál, Bagota. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Purgly* Lajos, Tompa. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Vajda* Lajos, Kun-Agota. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért. *Zsilinszky* Endre dr., Medgyes-Egyháza. Okszerű és elismerésre méltó dohánytermelésért.

b) *Kiállítási érem.* *Blanche* Borbála, Réthát. Okszerű dohánytermelésért. *Beliczay* István, Gerendás. Okszerű dohánytermelésért. *Brüll* Armin, Hosszu-Pályi. Okszerű dohánytermelésért. *Bischitz* Dávid, Heves. Okszerű dohánytermelésért. *Csányi* Agoston, Csány. Okszerű dohánytermelésért. *Dessewffy* Aurél gr., Búd-Szt.-Mihály. Okszerű dohánytermelésért. *Elek* István, Tisza-Szt.-Imre. Okszerű dohánytermelésért. *Fried* Dániel, Székely. Okszerű dohánytermelésért. *Justh* Gyula, Tornya. Okszerű dohánytermelésért. *Jancsó* Géza, Tisza-Bura. Okszerű dohánytermelésért. *Küszler* Henrik, Tápító-Szele. Okszerű dohánytermelésért. *Karsay* Albert, N.-Telek. Okszerű dohánytermelésért. *Károlyi* Tibor gr. uradalma, Simánd. Okszerű dohány-

termelésért. *Károlyi István* gr. Sámson. Okszerü dohánytermelésért. *Kovács István*, Verpelét. Okszerü dohánytermelésért. *Lányi Stenczel Julia*, Csetnek. Okszerü dohánytermelésért. *Montág Sándor*, Dombegyháza. Okszerü dohánytermelésért. *Montág Henrik*, Tót-Bánhegyes. Okszerü dohánytermelésért. *Madarász Sándor*, Mártonfalva. Okszerü dohánytermelésért. *Mandel Ede* és *Fisch Lajos*, Nyírcsászári. Okszerü dohánytermelésért. *Mihalovits István*é, Torda. Okszerü dohánytermelésért. *Majláth József* gr., O-Fehértó. Okszerü dohánytermelésért. *Ózv. Nikélszky Sámuelné*, Nyiregyháza. Okszerü dohánytermelésért. *Purgly János*, Sofronya. Okszerü dohánytermelésért. *Ráth János*, Dombirató. Okszerü dohánytermelésért. *Radvánszky Géza* br., Kurittyán. Okszerü dohánytermelésért. *Solymsy László* br., Boros-Jenő. Okszerü dohánytermelésért. *Schuch János*, Kisfalud. Okszerü dohánytermelésért. *Schwarz Miklós*, Keresztes. Okszerü dohánytermelésért. *Szent-Miklósi Sándor*, Balkány. Okszerü dohánytermelésért. *Szalánzy Jánosné*, Komró. Okszerü dohánytermelésért. *Urbán János*, Török-Beese. Okszerü dohánytermelésért. *Végh Aurél*, Dombegyháza. Okszerü dohánytermelésért. *Vajda Ferdinánd*, Goszóna. Okszerü dohánytermelésért. *Vitéz Imre*, Verpelét. Okszerü dohánytermelésért. *Wenkheim Frigyes* gr., Új Kigyós. Okszerü dohánytermelésért. *Zichy Ferencz* gr., Pocsaj. Okszerü dohánytermelésért.

c) *Közreműködők érme*. *Barta Ferencz*, gazd. egyesületi titkár, Tiszafüred. *Czermann József*, főbíró, Budafok. *Ády Károly*, városi kertész, Halas. *Jamrich Sándor*, kertész, Csákvár. *Oderszky Lajos* intéző, Mozsgó, (Biedermann Ottónál). *Vajda Károly*, kezelőtiszt, Budapest. *Zsarnóczay Ernő*, gyárvezető, Budapest.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

353. számú kérdés. Miképpen lehet egy koci vagy hintó könnyű futását meghatározni? Mi összefüggés van a koci könnyű futása és a nagy kerekek között? Igaz-e, hogy, ha a kocsi feltámasztjuk s meglódtott kereke sokáig elpörög, könnyű futásu? Lökéshárító mérővel meglehet-e ezt határozni?

Böny.

M. N.

354. sz. kérdés. Rendelkezésemre áll kitűnő minőségű gypszena, luczerna, tavaszi polyva, olajpogácsa, buzakorpa és árpa, tengeridara. Kérek helyes takarmányösszeállítást 1000 kgr. élősulyra magyar ökrök hizlalásához.

Macedonia.

E. B.

355. kérdés. Mai postával rovarok által megtámadott rozs- és buzatöveket küldöttem be, kérem meghatározni, miféle rovarok bántják e vetéseket?

Beregszász.

G. Cs.

356. kérdés. A kezelésem alatt levő gazdaságban igen kevés a takarmánykészlet; a közel vidéken kapható burgonya és korpa, az előbbi 100 kg.-kint egy forintjával, a korpa pedig ide szállítva négy forintjával 100 kg.-kint. Az etetendő állatok jármos ökrök és 2 és 3 éves tinók. Szalma- és polyvafélék vannak elegendő mennyiségben. Csupán burgonyát vagy csak korpát vegyek és etessem az állatokkal, vagy pedig arányos mennyiségben vegyek és etessem mind a két féleből és mennyit, hogy állatjaim megfelelő erőben teleshessenek ki.

Pa.-Csász.

V. Á.

Körrendelet a gazdasági ismétlő iskolák szervezéséről.

A népiskolai közoktatásról szóló 1868. évi 38. t.-cz. az elemi népiskola kötelezett tantárgyai közé sorozza a mezei gazdaság és kertészet köréből adandó gyakorlati utmutatásokat.

Hazánkban, mint a hol a lakosságnak túlnyomó nagy része mezei gazdasággal foglalkozik, nagy jelentőséggel bír a törvény eme rendelkezése: és közgazdasági szempontból megbecsülhetlen előnyt nyújtana, ha a népoktatás e részbeli feladatát sikeresen megoldaná.

Ily szempontból mérlegelve a gazdasági érdekeknek a népoktatás körében való gondozását, elhatároztam, hogy népoktatásunknak most még a legtöbb helyen meddő tagozatát: az ismétlő-iskolát fogom a törvény által kötelezett gazdasági és kertészeti oktatás megvalósítására felhasználni. Alkalmasnak vélem az ismétlő-iskolát ezen célra azért, mivel az ide utalt 13—15 éves tanuló kötelesek szellemi és testi fejlettségükben több sikerrel tanulhatják a gazdasági elméleti, főleg pedig a gyakorlati ismereteket, továbbá azért, mivel ily szervezet mellett remélhető, hogy népünk az ismétlő-iskolát, mint a mely az életfoglalkozásra lesz főleg tekintettel, az eddigi idegenkedés helyett rokonszenvvel fogadja; és mert végül az ismétlő-iskoláknak ily módon életképessé tételük által egyfelől a tanítók anyagi helyzetén is segíthetnek, másfelől az elemi oktatás sikerét is jobban biztosíthatom.

A gazdasági ismétlő-iskola szervezetét és tantervét a földmívelési miniszter ural egyetértéssel megállapítván, ezt a közgazdasági bizottságnak oly felhívással küldöm meg, hogy ily iskolák felállítására első sorban kötelezett községeket e részbeli köteleességük teljesítésére saját jól felfogott érdekükben buzdítsa, és ezen iskolák létesítését, fejlesztését állandó gondoskodásban tartani sziveskedjék.

A gazdasági és ismétlő-iskolában a tanítás sikerének biztosítása céljából a földmívelési miniszter ural egyetértéssel arra törekszünk, hogy a néptanítók a gazdasági oktatásra mentül alaposabb kiképzést nyerjenek. E végből már a f. év nyarán három földmívelési-iskolában rendeztetett néptanítók számára tanfolyam; jövőben még nagyobb arányokban lesz gondoskodva a tanítók gazdasági kiképzése felől részint a tanítóképzőkben, részint néptanítóknak a földmívelési-iskolák két évi tanfolyamára ösztöndíj élvezetével felvétele által.

Gondoskodunk továbbá a gazdasági ismétlő-iskolák tantervének megfelelő jó és olcsó olvasó-könyvekről s a tanítók számára gazdasági vezérkönyv felől. El fogjuk látni ezen iskolát a legszükségesebb taneszközökkel.

Kijelentem, hogy a községeket, a mennyiben a gazdasági ismétlő-iskolák felállítására és fentartásánál a tőlök telhető áldozatkésztséget tanusítják, hajlandó vagyok némi államsegélyben is részesíteni; de oly határozott kikötéssel, hogy az államsegély első sorban csak a tanítók tisztelődijának fedezésére fordítható.

A gazdasági ismétlő-iskolák felállítására, illetve a szervezet 3. pontjában elősorolt bevételek igénybe vétele tekintetében szükségesnek mutatkozik, hogy az érdekelt községek aziránt, vajjon a szervezeti szabályokban foglalt követelményeknek mennyiben és mily módon képesek megfelelni, megállapodásra jutva, a megállapodások eredményét magában foglaló községi képviselő-testületi határozatot mindenkor jóváhagyás végett a törvényhatósághoz mutassék be.

A kir. tanfelügyelőket egyidejűleg utasítottam, hogy a gazdasági ismétlő-iskolák

szervezése ügyét kiváló gondoskodásukba vegyék és a községeket, valamint a többi iskolafentartókat a szükséges utbaigazításokkal készséggel ellássák.

Ugyazintén felkértem a törvényhatóságokat, hogy különösen a gazdasági egyesületeket ezirányu érdeklődésre buzdítsák.

Kivánatosnak tartom, hogy a most kiadott szervezetet és tantervet a községek mielőbb és egész terjedelmében megismerjék. Gondoskodják tehát a közgazdasági bizottság arról, hogy a községek ezen füzetet megszerezzék. (Kapható a m. kir. tud. egyetemi nyomdában.)

Budapest, 1896. november hó 16-án.

Wlassics Gyula dr. s. k.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Szakosztályi ülések. — Az OMGE. felhívása.	1727
Gazdasági ismétlő iskolák. Sz. Z.	1727
Körrendelet a gazdasági ismétlő iskolák szervezéséről. Dr. Wlassics Gyula.	1732
Növénytermelés.	
Növénytermelési szemle.	1728
Állattenyésztés.	
Indítvány telivértenyésztésünk emelésére.	1729
Takarmányelőirányzat a gazdasági hizlalásnál. Sommer Miksa.	1729
Állategészségügy.	
A lovak mirigykórja.	1730
Ezredéves kiállítás.	
Kitüntetett mezőgazdasági kiállítók.	1731
Levélszekrény.	1732
Vegyesek.	1732
Kereskedelem, tőzsde.	1734
Budapesti gabonátözsde. — Szeszüzlet. — Műtrágyák. — Elelmiczikkék a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi juhvásár. — Párisi juhvásár.	1735
Szerkesztői üzenetek.	1735

Czímadohányozás. Ő felsége a király *Binder Vilmos* főhercegnek, saját kérelmére történt nyugdíjaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, az erdőmesteri címet adományozta.

Megerősítés. A földmívelésügyi miniszter *Székelly István* ideiglenes minőségben kinevezett földmívelési-iskolai igazgatót ezen állásában végleg megerősítette.

Kinevezés. A földmívelésügyi miniszter gróf *Ráday István* péczeli lakost a kincstári birtokok szemlézetének létszámában ideiglenes minőségű gazdasági segédde nevezte ki.

Eljegyzés. Szemere-haraszthi *Szombathely Antal* komárommegyei földbirtokos, eljegyezte özvegy viski *Vároday Béláné* született *Ribáry Józefine* leányát, Katinkát.

Halálozások. *Karsai Albert* a III. oszt. vaskorona-rend lovagja, földbirtokos, a O. M. G. E. választmányi tagja f. hó 29-én meghalt Budapesten. *Karsai* a mezőgazdaság terén mint kiváló gazda sok érdemeket szerzett, többek közt a fővárosi közösti tejcsarnok is neki köszönheti létesülését. Erdekének tartjuk felemlíteni, hogy ő teremtette meg a Borszem Jankóban *Tojás Dániel* alakját, melylyel azokat a zsidó nagybirtokosokat szatirizálta, kik nem tudnak magyar lelkű gazdákká válni. Temetésén az OMGE. képviselőtestületben résztvettek *Forster Géza* igazgató és *Rubinek Gyula* ügyvezető titkár. — *Kálmán János*, gróf *Dessewffy Aurél* büd-szentmihályi uradalmának főtisztje, az O. M. G. E. tagja, Szentmihály község gazdaköri elnöke, meghalt Büd-Szentmihályon.

A tőzsdereform-ankét. Hosszu vajudas után a többszörösen elnapolt börze-ankét megtartásának időpontját a kereskedelemügyi miniszter végre-valahára véglegesen megállapította. Az értekezlet december hó 24-én d. u. 4 órakor kezdődik. Ha az alább közölt meghívottak névsorát tekintjük, önkénytelenül szembetűnik a közvetlenül érdekeltek tulsulya azok felett, a kik a börze reformálásának szükségességét immár ha-

laszth
Ismer
azon
tanger
tartan
képet
azoná
körök
fentar
ment
mány
eszmé
lyeket
kormá
tet ill
érteke
készít
delmű
nézete
minde
melye
tekezl
gyalás
Dánie
a kere
titkár,
minisz
tanács
Szántó
Zsigm
Bubla
mivélés
Sándor
és érté
Geiger
egyhá
gazdas
gróf v
Zselén
kár; a
részerő
házi ta
saság r
selő és
csarnok
giro- és
igazga
rok eg
tovább
vich
Deutse
ségi ta
Helyf
Nándor
v. b. t.
a mag
dr. ors
delmi
orsz. k
osztrák
dor dr.
kedelm
dr. ors
ügyvéd
ügyvéd
t. t. or
képvis
tai Sor
Mór üg
mint j
A
ország
10-én
hivatal
7. sz.)
tárgyso
jegyző
tag ki
mozgal
O. M.
végezte
sággal
intézete
tal: A

laszthatatlannak tartják és régóta sürgetik. Ismerve már most a kereskedelmi körök azon felfogását, a melyek a börtön noli me tangere intézménynek tartják s a reformról hallani sem akarnak, természetesen kell tartanunk, hogy a miniszter nem fog helyes képet nyerhetni a követendő irányról. Mindazonáltal hisszük, hogy dacára a tőzsdékörök erőlködéseinek, melylyel a status quot fentartani akarják, az immár köztudatba átment tőzsdereform végrehajtása elől a kormány nem fog elzárkózni s azt azon alapszempontok szerint fogja keresztülvinni, a melyeket a gazdaközönség feliratilag hozott a kormány tudomására. A mi magát az ankétet illeti, a kereskedelemügyi miniszter ezen értekezlet elé egy kimerítő questionnairet készített, mely ezen fontos és nagyterjedelmű anyagot rendszerbe csoportosítva, átnéztesen ismerteti s a tárgyra vonatkozó minden kérdést felölel. Ezen kérdőpontok, melyek már korábban küldettek meg az értekezleti tagoknak, fogják az értekezleti tárgyalás alapját képezni. Az értekezleten Dániel miniszteren kívül részt fognak venni a kereskedelemügyi miniszteriumból Vörös államtitkár, mint előadó; a pénzügyminiszterium részéről Bakonyi Géza osztálytanácsos; az igazságügyminiszterium részéről Szántó Mihály miniszteri tanácsos, Décesy Zsigmond dr. királyi táblai tanácselnök, Bubla Ferencz királyi táblai bírósági elnök, a földmívelésügyi miniszterium részéről Kovácsy Sándor dr. osztálytanácsos; a budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa részéről Ullmann Emil, Geiger D. Zsigmond, Weisz Fülöp és Fél-egyházi dr. jogtitkár; az országos magyar gazdasági egyesület részéről Dessewffy Aurél gróf v. b. t. t. elnök, Bernát István dr., Zselénszky Róbert gróf, Rubinek Gyula titkár; a budapesti kereskedelmi és iparkamara részéről Burchard Bélaváry Konrád főrendiházi tag és Császár Jenő; a pesti Lloyd társaság részéről Weisz Berthold orsz. képviselő és Simon Jakab; a magyar kereskedelmi csarnok részéről Haraszi Jellinek Henrik; a gőz- és pénztár-egylet részéről Beck Miksa igazgató és Práger Gyula ügyvivő; a bankárok egyesülete részéről Politzer Zsigmond; továbbá a következő meghívottak: Bujánovich Sándor, Bamberger Béla ügyvéd; Deutsch Antal a „Pester Lloyd” szerkesztője, Hegedűs Sándor orsz. képviselő, Helfy Ignác orsz. képviselő, Horánszky Nándor orsz. képviselő, Károlyi Sándor gr. v. b. t. t. orsz. képviselő, Kornfeld Zsigmond a magyar hitelbank igazgatója, Láng Lajos dr. orsz. képviselő, Lánzy Leó a kereskedelmi bank igazgatója, Lukács Béla v. b. t. t. orsz. képviselő, Lukács József, az anglo-csusztrák bank igazgatója, Matlekovics Sándor dr. v. b. t. t. orsz. képviselő és a kereskedelmi csarnok elnöke, Neumann Armin dr. orsz. képviselő, ifj. Neumann Sándor dr. ügyvéd, Pekár Imre igazgató, Polónyi Géza ügyvéd, orsz. képviselő, Széll Kálmán v. b. t. t. orsz. képviselő, Tisza István dr. orsz. képviselő, Wekerle Sándor v. b. t. t., Vison-tai Soma ügyvéd orsz. képviselő, Wittmann Mór ügyvéd, Adám Géza dr. min. fogalmazó mint jegyző.

A „Magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete” 1896. évi december hó 10-én esütörtökön d. u. 3 órakor, az egyesület hivatalos helyiségében (IX. Lónyay-utca 7. sz.) választmányi ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása. Két hitelesítő tag kiküldése. Ügyvezetői jelentés. Tagok mozgalma. Kérvények, folyamodványok. Az O. M. G. E. átirata. Folyó ügyek. Az ülés végeztével d. u. 1/24 órakor a Mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíj-intézete tart ülést a következő tárgysorozattal: A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása.

Könyvelés és pénztár megvizsgálása. Igazgatói jelentés. Folyó ügyek.

Iskolatársak találkozója. A következő sorok közzétételére kerettünk fel: *Bolgár Géza, Brokes József, Hanny Aladár, Rásky Mihály, Szundy Aurél és Zitterbarth Ernő* urakat felkérem, hogy 1891-ben Magyar-Ovárott adott kötelező szavukhoz híven f. évi december 29-én esteli 8 órakor Budapesten, a Szikszay-féle vendéglőben — lehetőleg családostól — megjelenni sziveskedjenek. Meg nem jelenetés esetén kérem az elháríthatlan okot velem előre tudatni. *Vaskovits Zoltán* gazdatiszt P.-Gárdony, u. p. B.-Gyarmath.

A pestmegyei gazdasági egyesület közgyűlése. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye gazdasági egyesülete november hó 30-án tartotta *Beniczky Lajos* alispán elnöke alatt évi közgyűlést a vármegyei ház nagytermében. A közgyűlésen többek között jelen voltak gróf *Károlyi Sándor*, gróf *Szapáry István*, *Tahy István*, *Tahy Lajos*, *Halász Zsigmond*, *Vásárhelyi*, id. *Benedicty*, *Róth Ignác*, *Galgóczy Károly*, *Baross Pál*, *Schindler*, *Hajós József*, *Katona Gyula*, *Fromm Antal*, *Biró Zsigmond*, *Poka Kálmán*, *Szabadházy József*, *Tavaszy Endre* és *Serfőző Géza* titkár. Az egyesület a közgyűlés elé a múlt év munkásságáról terjedelmes jelentést terjesztett be, melyből kiemeljük a következőket: Az egyesület a millenáris kiállításon részt vett és pedig az egyesületek kollektív kiállításán mutatta be a tevékenységére vonatkozó adatokat, a halasi faiskola termelvényeiből kiállítást rendezett, a lótenyésztőbizottsági szakosztály pedig a használati ló kiállításán 30 drb kellekképpen behajtott ló kiállítását mutatva be vármegyénk népies lótenyésztését. Az egyesület működése kellő elismerésben részesült, mert az egyesületek gyűjteményes kiállítását a legnagyobb díjjal, diszoklevéllel lett kitüntetve. Az pedig külön millienniumi nagyermet nyert. A lókiállításán, mint kollekczió, millenáris nagyeremmel, három fogat pedig külön-külön kiállítási éremmel lett kitüntetve. A halasi kert versenyen kívül állított ki. Szarvasmarhakiállítást nem rendezhetett az egyesület, mert a rendező-bizottság helyszüke miatt bejelentett 26 darab népies tenyésztők-től bejelentett állatot nem fogadta el. Ezen ügy ugyan kellemetlenül érintette az egyesületet, de mulasztás az egyesület részéről nem történt. Az egyesület halasi iskoláját s szőlőtelepét az augusztus hó 7-én a vármegye alsó részén nagy károkat okozó jég és vihar elpusztította. A jégverés oly mérvű volt, hogy anyafáink nagy részét is vagy elpusztította, vagy erősen megsértette. Több, mintegy 50-60 darab anyafát tövestől kitépott, 56.000 ojtványt és diszfánkat teljesen elpusztította, úgy, hogy azok nagy részét ki kellett fordítani. Ez a csapás az egyesületet igen érzékenyen érintette, mert a beruházások nagy része kárba ment. Az egyesület képviselve volt az országos gazdakongresszuson, s a közgyűlés ebből folyólag kijelenti, hogy a gazdasági egyesületek szövetségéhez hozzájárul s alapszabályait ehez képest módosítja. Mint fontos működési eredményt jelzi a jelentés, hogy a törvényhatóság utasította a községek gazdasági bizottságok szervezésére és így a gazdaközönség szervezkedésének előkészítésére ebben a törvényhatóságban minden megtörtént.

A prémium-rendszer és Fiume. A fiumei forgalom folytonos akadályokkal küzd a raktár-helyiségek elégtelensége folytán; illetve laikusok hiteje volt csak az, hogy az árutorlódást a raktár-helyiségek elégtelensége okozza. Tényleg a fiumei raktárak a normális forgalomnak megfelelnek. Az árutorlódásokat a cukorprémium-rendszer és az őrési engedély-kedvezmény okozta. A fiumai szabadraktár ugyan vámkülzetet

képez és így az adó a beszállított cukorküldemények után a kiviteli prémium esedékessé válik; valamint az ideszállított liszt-küldemények után az esedékes behozatali vám jelenben visszatérítetik, a multban pedig a malom vámtartozásából leiratott. Ugy a cukorgyárak tehát, mint a malmok, hogy a prémiumok, illetve a vámvisszatérítés kedvezményében mielőbb részesülhessenek, érdekük volt az, hogy a termelt árukat minél gyorsabban hozzák a fiumei szabadraktárakba. Ily módon azután folytonos árutorlódások állottak be, úgy, hogy a rendes napiforgalom szükségleteinek a raktárak felhalmozott liszt és cukorkészletek folytán nem felelhetek meg. A hivatalos kimutatás szerint a fiumei cukorkészlet 2600 waggon. Már most hozzászámítva még ehhez a bizonynyal tekintélyes lisztkészletet, könnyen megindokolhatjuk az államvasuti igazgatóságnak azon rendelkezését, hogy a Fiume felé irányított cukorküldemények felvételét bizonytalan időre beszüntette. Egy okkal több ezen körülmény arra, hogy a cukorprémiumok mielőbb eltörültsenek.

Gyümölcs- és szőlőszállító gazdáink figyelmébe. Az OMGE. kebelében létesített visszatérítési irodába az illetékek felülvizsgálása céljából beküldött egyik fuvarlevélből arról győződünk meg, hogy oly fűzfavesszőkosarak, melyek fegyintézet vagy ügyészégi börtönben készülnek, tulmagas fuvarbérrel lesznek megterhelve. Oka ennek az, hogy a szállítás gyorsárúként történik, másrészt pedig az — föltéve, hogy a szállítás teherárúként történik — hogy a fegyházak és börtönöknek ily munkákat bérlők saját neveiket szerepeltetik, mint feladók, nem pedig azon intézményt, amelytől a munkát bérlik. A m. kir. államvasutak igazgatósága ugyanis valamely fegyintézet ezimére szállított fűzfavessző küldemények és viszont valamely fegyintézet vagy ügyészég által feladatott kész fűzfavesszőkosarak után saját vonalaira nézve messzemenő szállítási kedvezményt engedélyezett, de ezen kedvezmény csak oly esetben nyer alkalmazást, ha a kosárküldemény feladója gyanánt nem a bérlő, hanem a fegyintézet vagy ügyészég szerepel.

Allategészségügyi értesítés. A földmívelésügyi miniszterium a marhavész és egyéb ragadós állapotbetegségek állásáról nov. hó 25-án a következő kimutatást teszi közzé: *Magyarországon: I. Keleti marhavész: Magyarország, Fiume és környéke, valamint Horvát-Szlavonország egész területe ez idő szerint vérszentes. — II. Lépfene: összesen 15 községben 25 udv. — III. Veszettség: összesen 15 község, 15 udv. — IV. Takonykór és bőrféreg: összesen 76 községben 90 udv. — V. Ragadós száj- és körömfájás: összesen 1411 községben 15779 udvar. — VI. Ragadós tüdőlob: összesen 8 közs. 11 udv. — VII. Himlő: összesen 3 községben 3 udv. — VIII. Tenyészbenáság és az ivarszerveken keletkező hólyagos kiütés: összesen 4 községben 41 udvarral. — IX. Rüh-kór: összesen 31 községben 107 udvar. — X. Sertésorbáncz: összesen 175 községben 1039 udv. — XI. Bivaly-vész: összesen 10 község 40 udv. — XII. Sertésvész: összesen 1567 község, — udv.*

A gabonatarifák leszállítása Oroszországban. Az orosz pénzügyminiszter az előkelő orosz gabonakereskedőket és termelőket értekezletre hívta egybe, hogy velük a gabonatarifák leszállítása tárgyában tanácskozzék. A vitatkozások alapját a legutóbbi moszkvai konferenciának az a határozata képezte, mely szerint az általános gabonatarifa tonnakilométerenkint körülbelül 1 krajczárral leszállíttassék. Ha ezen határozat elfogadtatnék, úgy az orosz vasutak mintegy 40 millió frtot vesztenének évenként. Ezen összegből az államra két, a részvénytársaságokra pedig egy harmadrész esnék, miért

s nem valószínű, hogy az orosz kormány ly jelentékeny mérvű tarifaredukcióba beleegyezzenek.

A „Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület” és az „Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet.” A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület” hivatalos közlönyéből, a „Gazdasági Értesítő” mult hó 15-iki számából vesszük az alábbi jegyzőkönyvi kivonatot, úgy mint:

XXIV. Jegyzőkönyv.

Felvétellett Eperjesen 1896. november hó 9-én, a „Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület” igazgató-választmánya által Piller Kálmán elnöklete alatt tartott ülésben.

Jelen voltak: Piller Kálmán elnök, Dessewffy Pál és Bujanovits Gyula alelnökök, Semsey Ottó, Adler Samu választmányi tagok, Havas Jakab kir. állami állatorvos és Hreblay Emil g. e. titkár.

E nők üdvözli a jelenlevőket és megnyitja az ülést.

201. Titkár felolvassa az „Ingatlan- és Jelzálog Forgalmi Intézet” átiratát:

„Pénzüntézetű igazgatóságunk most törlesztéses kölcsönöket — tetszés szerinti magas összegekben is — a legrövidebb idő alatt szavazhat meg s fizethet ki.

„Nehogy tehát tagtársai részéről ezen, a becslésre még alkalmas időjárás kihasználatalul hagyassék, van szerencsénk az iránt megkeresni, miszerint az ide csatolt üzleti szabályainkban foglaltakat tagtársai körében ismertesse s azoknak ajánlani sziveskedjék, hogy a birtokukra vonatkozó telekkönyvi kivonatokát és kataszteri birtokviszonyokat hozzájuk sürgősen beküldjék, hogy az ügyületet pénzüntézetű igazgatóságunk szakbeszítésnek ottani körülményeire megbeszélhessük.

„Az e téren eddig elért fényes sikereink és az elismert coulantia, melylyel a földbirtokosok érdekeit képviseljük, elég megnyugtatóan szolgálhatnak, hogy ajánlottai minden jogos igényeit kielégíttetni fojzjuk.

„Azon reményünknek adva kifejezést, hogy már a legrövidebb időn belül veszünk kölcsönügyleteket tagtársai köréből, kérjük egyuttal, hogy velünk azok neveit és lakhelyét közölni sziveskedjék, a kiknek — esetleg direkt — ajánlatot tegyünk.

„Ebbeli szives értesítéséért előre is köszönetet mondva, maradtunk

teljes tisztelettel:
Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi Intézet:
pr. Gurré Ferencz.

„U. i.: Az idő előrehaladottsága miatt különben a legezészerübbnek tartanók, ha a kölcsönt igénylők s szükséges iratokkal személyesen jönének fel hozzánk, hogy az ügy részletei megbeszélhetők s ennek megtörténte után az ügyület nyomban folyamatba tehető legyen.
Tudomásul szolgál.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.
Hitelesítette: Jegyzette és kiadta:
Piller Kálmán s. k. Hreblay Emil s. k.
g. e. elnök. g. e. titkár.

Számaltanszor adta már jelét a magyar sajtó, hogy az „Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi Intézet”-nek (Budapest, VI. ker., váci-körút 39. sz.) coulans tevékenységét elismerte, azt a magyar gazdaságosság figyelmébe ajánlotta, mégis jól esik értesülnünk arról, hogy már a gazdasági egyesületek is belátják ezen intézetnek hasznosságát, sőt mondanak nékülözhetetlenségét s nincs is okunk kételkedni benne, hogy ily ajánlatban részesülvén más gazdasági egyesületekben is, nemcsak a magyar gazdaságosság fog előnyére lenni, de a magyar igazságszolgáltatásnak is, mert — kiirtatván azon elem, a mely a szegény nép koldusbotra juttatására törekszik — nem lesz kénytelen köztetszámra hozni ítéletet oly ügyekben, a melyekben felperesekként a becsapott földbirtokosok, alperesekként pedig pénzügnyökök szerepelnek.

Felhivjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

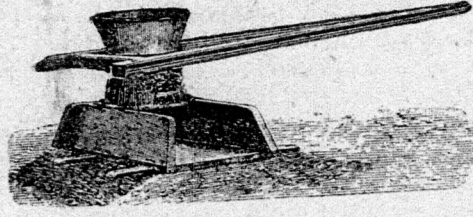
a budapesti gyapju-aukeziókra,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban július és szeptember hónapokban fognak megtartatni.
Bejelentéseket elfogad és felvilágosításokkal szolgál:

HELLER M. S TÁRSA,
BUDAPEST,
V. ker., Erzsébet-ter 13.

„Little giant”. Kis óriás!

Little Giant

Kis óriási

E daráló mindennemű szemes magvat valamint a tengerit „csövestül” tetszés szerinti finomságra darálja. A darálóhoz külön járgány nem kell.

Legolcsóbb és legegyszerűbb darálási mód meglepő eredménnyel. **Ára teljes felszereléssel 52 forint.**

SZÜCS ZSIGMOND
Budapest, Váci-körút 78.
1897. február hó elsejétől Nagymező-utca 68. szám.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.

Budapest 1896. november 28.

A lefolyt hét időjárása kezdetben enyhe borus és ködös volt, később hidegre egyszersmind szárazabbra fordult míg a hét végéig újból enyhe és csapadékos lön. A vízállás továbbra is esőkent és annyira alacsony, hogy a hajózás nehézséggel küzd. A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg ismét szilárdabb hangulat érvényesült s a vételkedv javult. A tengerentuli piacokon a spekuláció job tevékenységet fejt ki és így az áruirányt emelkedő. Amerikában a hét kezdetével kedvezőbb keléndiai hírek nyomást gyakoroltak az árakra, melyek azonban gyorsan adtak helyet emelkedő áraknak, mert vélemény vásárlások és jobb fogyasztási kereslet juttattak felszöre. A spekuláció is úgy találta, hogy az áresés nagyon gyors volt, s hogy az általában indokolatlan és minthogy így a kontremine is ezélszerűbbnek tartotta fedezési vásárlásokat eszközölni, a hangulat teljesen szilárd maradt és egyenlegként 6 1/2 cz. magasabban zárult. A európai piacokon a forgalom korlátozott maradt az irányzat azonban szintén kellemes. Angliában a vevők tartózkodóak maradtak, az árak azonban nem tüntettek fel változást, Németországban az üzlet szilárd jellegét megtartotta éppugy mint a franciaia piacok is, a melyeken bár gyakrabbi de kisebbszerű ingadosások után az árak emelkedett bben zárulnak. Németalföld, Belgium és a Svájcban mérsékelt ajánlatok mellett teljes árakat fizettek. A mi piacunkon a forgalom általában gyenge volt, áresőkkenés azonban sem kenyérmagvakban, sem takarmányezikkekben nem következett be.

Az üzleti hét részleteiről következőket jelenthetük:

Buza kezdetben jobb keresletnek örvendett, a forga'om azonban nem birt fellendülni, mert a kínálat tartósan gyenge maradt. Később a vételkedv megszűnt, annál inkább, mert a malmok nem rendelkezvén elegendő raktárhelyiségek felett, az átvételek is meg vannak nehezítve és így az érdeklődés főleg szállítási áru felé irányult, melyért teljes napi árakat fizettek, míg prompt átvendő készáru elhanyagolva maradt. Az árak mindazonáltal változatlan tarthaták fenn magukat. Az összforgalmat 120,000 mm.-ra tesszük, melyen ca. 15,000 mm. szerb buza is részesedik. A hetihozatalok 162,000 mm.-ra rugnak.

Rozs csupán finomabb minőségben talált a fogyasztásnál elhelyezést, míg mercantil és gyengébb fajok csak nehezen voltak értékesíthetők. Az árak nem változnak és minőség szerint 6.60—7.00 frt volt helyben és Budapest távolságában átvéve elérhető.

Árpa takarmány és hántolási célokra ugyan csak változatlan maradt. A kereslet gyenge, de a kínálat is mérsékelt. Minőség szerint gyárosaink 4—4.40 frtot fizettek helyben. Állomásokon átvéve szórványosan fordult elő egy-egy eladás a tiszavidéki és az északment vasút állomásairól, melyekért kisebb tételekben nyomott árakat fizettek.

Zab jó keresletnek örvend és a hozatalok ugy vasuti, mint hajóáruiban elég bőségesek. A fogyasztásnál a mult heti teljes jegyzések voltak elérhetőek és a forgalomban volt körülbelül 700 mm.-ért szín szín és tisztaság szerint 5.60—6.10 frtig kelt el. Prima zabban a kínálat csekély.

Tengeri (ó) egyes waggonokban elszállítási célokra helyben 4.20—2.50 frton kelt el. Új tengerit élénkebben kínálnak, a forgalom azonban továbbra is korlátozott. A vevők tartózkodóak és nem mutatnak vételkedvet. Budapesti paritásra decemberi szállítást 3.20—2.50 frtal jegyzünk. Állomásokon gyér üzlet van. A Tiszavidéken az árkövetelések magasak és így az érdeklődés inkább a Bánát felé fordul.

Olajmagvak: kóposztarepeze változatlan, és a forgalom kínálat híjjában gyenge. Új készáruért 11.50—12.50 frt, bánáti repeze 10.50 frt, vadrepeze 4.75—5—5 frt, gomborkát 7.75 frton jegyzünk, Káposztarepeze 1897 aug.-szeptemberre, változatlan csendes maradt és 11.45—5.5 frt között kötöttet.

Hüvelyesek: Babban a hangulat tovább lanyha, minthogy kereslet egyáltalán nincs és elvéve törtentek eladások lanyhuló árak mellett. Új bab: gyöngyösi és félegyházai tricurt aprószemű 7.75 frt, nagy 7.25 frton, déli vasut és dunamenti áru 6.75—7 frton, barna dunamenti állomásokon 6.50 frton jegyez. Bülkőny 5—5.25 muhar 5.—, kendermag üzletelen 7.50, lenmag 8.5—7.5 frt, köles szilárd és jó kereslet mellett 5.30—6.5 frton jegyez.

Heremagrak: A hangulat továbbra is csendes és esőkkenő árak mellett a forgalom alig számottevő. **Új vöröshere:** Bánáti 35—38, erdélyi 40—46, felvidéki 46 frt. **Luzerna (ó)** 33—38 frt, (új) 45—50 frt jegyzünk helyben.

Napi jelentés 1896. december 1.

Készbuza ma gyengén volt kinalva, a malmok kevés vételkedvet mutattak és csendes iránynál körülbelül 16000 mm.-át vásároltak gyengén tartott árak mellett.

Eladatott:

Tiszavidéki:	100 mm. 80 kg. á 8.52 1/2	frt 3 óra
	100 " 80 " " 8.52 1/2	" "
	300 " 80 " " 8.50	" "
	100 " 80 " " 8.40	" "
	100 " 80 " " 8.50	" "
	100 " 80 " " 8.50	" "
	300 " 80 " " 8.35	" "
	300 " 79 " " 8.95	" "
	100 " 79 " " 8.35	" "
	100 " 79 " " 8.30	" "
	100 " 79 " " 8.20	3 óra
	100 " 79 " " 8.30	" "
	100 " 79 " " 8.35	" "
	100 " 79 " " 8.35	" "
	200 " 79 " " 8.25	3 óra
	100 mm. 79 kg. á 8.25	frt
	100 " 78 " " 8.25	" "
	100 " 78 " " 8.25	" "
	100 " 77 " " 8.25	" "
	100 " 77 " " 8.25	3 óra
	100 " 76 " " 7.50	üzszögös
Fehérmegyei:	1200 " 79 " " 7.70	" "
Bajai:	2200 " 75 " " 7.95	" "
F.-Tiszai:	100 " 79 " " 8.25	" "
	100 " 78 " " 8.20	" "
Szerbiai:	4400 " 75 " " 7.37 1/2	" "
	5700 " 74 " " 7.15	" "

Készroz csekély forgalom mellett változatlan 6.55—6.00 frt Pesti paritással adható el.

Árpa csak jobb fajták találhatók vevőre. **Tengeri** változatlan kis foégalom mellett.

Zab világosabb fajták 6.10—1.5 frtig, silányabbak 5.60—7.00 frtig ab itt adhatók el.

Határidők gyér forgalom mellett lanyhábbak. Következő kötések törtétek:

	Kötöttet.	Déli zárlat
Tavaszi buza . . .	8.18—8.21—8.18—	8.18—19
Ószi buza	—	—
Tavaszi rozs	6.85—6.88—	6.84—85
Ószi rozs	—	—
Tavaszi zab	6.—5.97—	5.96—98
Ószi zab	—	—
Új tengeri	4.06—4.02—	4.03—04
Új repeze	—	11.15—25

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.

A hét elején a szeszüzletben a változatlan szilárd irányzat fentartotta magát és változatlanul zárulnak a szeszárak azonnali, míg ellenben 25 krral drágábban későbbi szállításra. Finomított, valamint adózott burgonyaszesz élénken volt keresve, előbbi azonnali, míg utóbbi zárlatra való szállításra.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz csak későbbi szállításra volt, kinalva mert azonnali szállításra a termelés legtöbbnyire már előbb lett eladva. Jegyeztetik kontingens nyersszesz 14.25—14.50 frton.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14.75—15.— frt.

Bécsi jegyzés 15.40—15.50 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 50.90—51.— adózott burgonya szeszért.

Brünni jegyzés 10.75—11.— frt exkontingens finomított szeszért.

A kivitel e hét elején 102 q finomított szeszt vásárolt.

Vidéki szeszgyárak változatlan szilárdan, Lonsonez, Kenyérmező, Arad 25 krral drágábban jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 52.25—52.50 frt, élesztőszesz 52.25—52.40 frt, nyersszesz adózva 51.50—51.75 frt, nyersszesz adózatlan 12.25—12.50 frt, denaturált szesz 17.50—18.— frt. Kontingens nyersszesz —

Az árak 10,000 literfokkonként hordó nélkül oudapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendőek.

97.
E
novembe
jelentése.
Ha
rakparti
halkeresk
összesen
Az árak
Vis
80—100,
615 20—3
Va
hajón 50
db, össze
120—150,
140—160,
Fűrj —
Ba
7060 db,
helybeli á
db. A vá
115—130,
hizott 150
—
hiz. 450—
pulyka hi
tyuk 100—
Az
beli és vi
árak a kö
idei 70—1
récze hiz
400—600,
sovány 20
—
Az
ségekbl
árusok 3
2900 db
kint köve
idei —
hizott réz
lud (liba)
350—500,
galamb pe
Hid
novemb. h
jelentése
Felh
94 árus 8
kg. friss
nát és 500
Vid
árus 367 g
hust, —
malacozt.
A fo
Arak
52—60, 1 c
5500—5600
6800, szalo
fűstölt szal
kg. 60—62
kocsonyah
1 q —
Tojá
db, hajón
helybeli á
db. A vás
db) 3900—
szes 1 lád
kr, 1 db —
Am
községk
gyalogár
összesen
élnék. A
1 drb 3—
drb, 1 lád
2 1/2—3 10
1440 drb 3
Zöld
1500 q, ha
kb. 2000 q.
Nagy. árak
petrezselye
100 db 50
100 db 60
400—1500,
fejeskáposz
darab 70—
200—550,
100 db 350
saláta 100
külföldi —
hónapos re
100 db —
zöldpaprik
paradicsom
borsó 1 kg
Zöldtengeri
Feh
ségekbl sz
100 q vas
zöldség. A
gonya 1 sz
100 db 250
káposzta 10

Elelmiczikkék a budapesti hetivásáron. 1896. év november 1-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése.

Halvásár a haltéren. A fővámterti, Ferencz József-rakparti és haltéri piacra 9 helybeli halász és halkereskedő által 55 q és vidéki kocson — q, összesen 55 q kevert hal hozatott. A vásár élénk. Az árak métermázánként 2-5 frittal csökkentek.

Viszontelárusítók fizették a hal q-át nagy 60-100, nem 60-70, közép nagy 60-50, nem 60-38, apró 60-24-30, nem 60-12-20 frittig.

Vad. Hozatott a fővámterre vaspályán 300 db hajón 50 db, kocsin 150 db, gyalogosok által 200 db, összesen 700 db; a forgalom élénk volt. Nyul 120-150, Vadlud 80-100, Vadréce 40-70, Fácány 140-160, Szalonka erdei —, Fogoly 80-120, Fűrj —, Fenyőmadár 15-20 kr.

Baromfi. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 7000 db, hajón kb. 1000 db, — kocsin kb. 4000 db, helybeli árusoktól kb. 2000 darab, összesen kb. 1400 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronként: tyúk 115-130, csirke 65-120, (idei kiv. —), kappan hizott 150-200, kappan sovány 120-140, réce hizott —, (idei —) lud öreg h — lud (liba) új hiz. 450-750, új lud sovány 300-350, öreg —, pulyka hizott idei 400-560, sovány. 300-350, gyöngytyúk 100-140, galamb pecsenyének 35-60 krig.

Az **István-terti** elelmi piacra élő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 5000 pár hozatott fel, árak a következők: páronként tyúk 120-130, csirke idei 70-120, kappan hizott 150-160, sovány 120-140, réce hizott 180-200, sovány 120-140, hizott lud 400-600, sovány 300-350, pulyka hizott —, sovány 200-300 krig. A forgalom élénk.

Az **ujvásártéri** piacra felhozott a szokott községekkel vasp. kb. 700 db, kocsin 1000 db, gyalog-árusok 300 db, helybeli árusok 900 db, összesen 2900 db baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronként a következők: tyúk 130-180, csirke 70-130, idei —, hizott kappan 180-250, sovány 120-150, hizott réce 200-300, sovány 120-150, hizott lud (liba) 500-750, sovány lud 300-320, hizott pulyka 350-500, sovány pulyka 250-280, gyöngytyúk —, galamb pecsenyének — krig.

Hideghusvásár az István-terti elelmi piacra. 1896. novemb. hó 1-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozta Budapestre a szokott községekkel: 94 árus 84 drb sertést, — árus 35 drb süldöt, 3500 kg. friss húst, 450 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát és 500 kg. hájat.

Videkről és pedig: A szokott helyekről: 28 árus 367 drb sertést, 8 drb süldöt, — kg. friss húst, — kg. füstölt húst, 400 kg. húst és — drb malacot.

A forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 52-60, 1 q 5300-5500, süldőhús 1 kg. 58-64, 1 q 5500-5600, füstölt sertéshús 1 kg. 68-72, 1 q 6200-6800, szalonna zsirnak 1 kg. 56-58, 1 q 5500-5600, füstölt szalonna 1 kg. 58-70, 1 q 6700-6000, háj 1 kg. 60-62, disznózsír 1 kg. 60-64, 1 q —, kocsonyahús 1 kg. 50-52, füstölt souka 1 kg. 80-90, 1 q —, krajczárig, malacz 1 drb — fritt.

Tojás. Hozatott a fővámterre vasp. kb. 35,000 db, hajón kb. 10,000, darab, 5 kocsin kb. 15,000 db helybeli árusoktól 30,000, db, összesen kb. 90,000, db. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db) 3900-3950 kr., 100 db 230-240 kr., tojás meszes 1 láda (1440 db) 3300-3350 k., 210 db — kr., 1 db — krig.

Az **ujvásártéri** piacra felhozott a szokott községekkel vasp. kb. 6000 drb, kocsin — drt, gyalogárusok 7000 drb, helyb. árusok 13000 darab, összesen 2600 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 3-4, 100 darab 250-300 40 krét 13-14 drb, 1 láda 1440 drb 3600-4300, meszes tojás 1 db 2 1/2-3 100 240-250, 40 krét 16-17 db, 1 láda 1440 drb 3300-3500 krig.

Zöltség. Hozatott a **Ferencz József-rakpartra** vasp. 1500 q, hajón 2000 q, kocsin 600 q, helyb. árusok kb. 2000 q, össz. kb. 3100 q vegyes zöltség. A vásár és Nagy. árak sárgarépa 100 k. 120 400, 1 q 400-500, petrezselyem 100 cs. 150-450, 1 q —, zeller 100 db 50-180, karalábé 100 db 60-140, vöröshagyma 100 db 60-240, 1 q 300-350, fokhagyma 100 f. 400-1500, 1 q 700-1200, fehérrépa 100 darab 100-240 fejeskáposzta 1 q 60-120 krajczárig, vörösrépa 100 darab 70-120 krajczárig, fejeskáposzta 100 darab 200-550, kelkáposzta 100 db 70-150, vöröskáposzta 100 db 350-800, fejes saláta 100 db 100-120, kötött-saláta 100 db —, burg. belföldi 1 q 180-220, külföldi —, fekete retek 100 db 70-120, hónapos retek 100 csomó —, Ugorka s. való 100 db —, ugorka savanyu 100 db —, zöldborsó 100 db 10-50, tök 100 db 500-800, paradicsom 1 kg. 40-250, zöldbab 1 l. 8-12, zöldborsó 1 kg. — zöldborsó fejtett l. — krig. Zöldtengeri 100 cs 80-100 krig.

Felhozott az **ujvásártéri** piacra a szokott községekkel szek. kb. 1380 q, gyalog és helyb. árusok által 100 q vasp. — q, összesen mintegy 1480 q vegyes zöltség. A forgalom élénk. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 50-120, új l. 150-180, fejeskáposzta 100 db 250-600, vöröskáposzta 100 db —, kelkáposzta 100 db 60-100, paradicsom 100 db —,

1 puttony 50-55, fejes saláta 100 db 70-80, 100 db saláta 100 db —, ugorka savanyitani való kötött —, ugorka savanyu 100 db — zöldborsó 100 db 10-50, zöldbab hüvelyes 1 kg. —, 1 zsák 10-50, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 liter — krajczárig.

A **Hunyady-terti** piacra felhozott kocsin 250 q, gyalogárusoktól — kb. q, helybeli árusoktól kb. 150 q, össz. 400 q; élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya 1 zsák 60-80, 1 q 120-200 fejes káposzta 100 db 160-400, vörös káposzta 100 db —, kelkáposzta 100 db 80-110 paradicsom 100 db 120-120, 1 puttony 70-50, fejesaláta 100 db 80-100, kötöttaláta 100 db —, ugorka sav. való 100 db — savanyított 100 db 110-120, zöldborsó 100 db 8-30, zöldbab hüvelyes 1 kg. 6-8, zöldbab hüvelyes zsák 60-70, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 liter — krig.

Gyümölcs. Hozatott a **Ferencz-József-rakparti** piacra vaspályán kb. 1000 q, hajón kb. 50 q, kocsin — q, helybeli árusok által kb. 600 q, összesen kb. 1650 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. Nagyban árak: Fajalma 1 q 1500-2000, köz. alma 1 q 600-1400, fajkörte 1 q 1600-3000, közönséges körte 1 q 800-1200, köz. dió 1 q 1600-2800, szilva magvaváló 1 q —, szilva vörös 1 q —, szilva aszalt 1 q füge 1 kg. 19-17, mogoró 1 q 2600-4000, gesztenye belföldi q 800-900, gesztenye olasz 1 q 1100-2000, citrom 1 láda 280-350, 6-szi barack 100 db —, szőlő közönséges 1 q 2600-3400, szőlő csemegé 1 kg. 350-4500 krig, dinnye görög nagy 100 db —, dinnye görög kicsiny 100 db —, sárga faj 100 dbi —, dinnye sárga közönséges 100 db — fritt.

Az **ujvásártéri** piacra felhozott a szokott községekkel vaspályán kb. — q, kocsin kb. — q, gyalog és helybeli árusok 36 q, összesen 40 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db —, 1 kg. 25-30, 1 db 2-5, közönséges alma 100 db —, 1 kg. 8-16, 1 db 1/2-2, köz. alma 1 put. —, körte, faj 100 db —, körte faj 1 kg. 25-30, körte faj 1 db 2-6, szőlő csemegé 1 kg. 50-60, szőlő köz. 1 kg. 30-40 kr, dinnye görög, nagy 100 db —, dinnye görög nagy 1 db —, dinnye görög kicsiny 100 db —, dinnye görög kicsiny 1 db 4-10, dinnye sárga faj 100 db —, dinnye sárga faj 1 db —, dinnye sárga köz. 100 db —, dinnye sárga köz 1 db —, szőlő csemegé 1 kg. 50-60, szőlő közönséges 1 kg. 40-50 krajczárig.

A **Hunyady-terti** piacra felhozott a szokott községekkel vasp. 5 q, kocsin 10 q, helybeli és gyalogárusoktól kb. 20 q, összesen kb. 35 q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett árak a következők: fajalma 100 db —, 1 kg. 25-40, 1 db 4-7, köz. alma 100 db —, 1 kg. 10-16, 1 db 1-2 1/2 kr, körte faj 100 db —, körte faj 1 kg. 40-60, körte faj 3-6, 6-szi barack 100 db —, dinnye, görög nagy 100 db —, dinnye gör., 1 db —, dinnye, görög, kicsiny 1 db —, dinnye görög, 100 db —, dinnye görög kicsiny, 1 db —, dinnye sárgafaj 100 db —, dinnye sárga faj 1 db —, dinnye, sárga köz. 100 db —, dinnye, sárga, köz. 1 db —, szőlő csemegé 1 kg. 50-80, szőlő közönséges 1 kg. — kr.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1896. november 27. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokott községekkel 82 szekér réti széna 75 szekér muhar, 42 szekér zsupszalma, 8 szekér alomszalma, 2 szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár 10 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 700 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 230-300, muhar új 200-270, zsupszalma 160-180, alomszalma 120-130, egyéb takarmány —, lóhere —, takarmányszalma —, tengeriszár luczerna 230-260 sarju 200-240, szalmaszecska 200-220 széna 215, új —, zabosbüköny 220-250. Összes kocsiszám 226 suly 680.800 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. Decz. hó 1-én A székes fővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhozott: 278 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 31 drb növendék 616 borju, — drb 616 bárány; 59 drb belföldi, 66 db galicziai, — drb tiroli, 26 drb bécsi, — drb növendék borju, 81 drb öltött bárány, — db 616 kecske.

A borjuvásár vonatott lefolyásu volt. Árak a következők. Élő borjuk: belföldi — frittig, kivételesen — frittig dbonkint, 36-46 frittig, kivételesen — frittig sulyra, növendék borju 14-36 frittig, kivételesen — frittig drbonkint, — frittig sulyra. Öltött borju: belföldi 48-58, tiroli — frittig, galicziai 42-54 frittig, növendék borju 38-40 frittig dbonkint, bárány — frittig, bécsi 56-62 frittig sulyra Élő bárány — forintig páronkint. Élő kecske — frittig páronkint, kivételesen — frittig.

Bécsi vágómarhavásár. 1896. nov. 30. A bécs marha- és huspénztár jelentése. Összes felhajtás 3242 db. Ebből magyar 2384 db, galicziai 132 db, bukovinai 255, németországi 441 db, hizott 1747 db, legelb 637 db, fiatal 858 db, ökor 2486 db, bika 194 db, tehén 431 db, bivaly 131 db.

A szombati vásárra 1407 dbot hajtottak fel. A felhajtás a mult hetihez képest mintegy 1000 dbbal csökkent, daczára ennek, a mai vásáron nem volt meg azon élénk hangulat, melyet az ilyen csekély kínálat előidézni szokott. Az árak a mult hetiekhez képest általában véve változatlanok, csak prima áru igyekezett jobb árakra. Az üzletmenet valamivel élénkebb volt, mint a mult heten és valószínűleg minden áru eladatott.

Árak: prima magyar 35-38- fritt, szekunda 32-34 fritt, tertia 27-31 fritt. Galicziai prima 35-37- (42-) fritt, szekunda 32-34 fritt, tertia 28-31 fritt. Német prima 38-41 1/2 (42-), szekunda 34-37, tertia 30-33 fritt. Legelőmarha: szerb és magyar 20-28 é. s., rossz minőségű — fritt é. s. Bika 22-31 fritt é. s., tehén 19-32 fritt é. s., bivaly 13 1/2-20 fritt é. s. (Kizárólagosan élő-sulyra, minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett árak ugy értelmesebbek, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg.-jáért p. o. 40 kr-ért, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások: Magyar hízó ökrök. Eladók:

Eladó	Hízó ökrök
Blau testvérek, Temesvár	38 — 36
Böhm V., Cs. Rendek	35 1/2 — 24
Hacker Miksa, Sopron	36 1/2 — 36
Hacker & Engel, Győr	36 1/2 — 36
Kellner Dávid, Pápa	30 — 27
Neumann testvérek, Arad	38 — 34

Erdélyi hízó ökrök. Eladók:

Czell Frigyes és fia, Brassó	38 1/2 — 34

Német hízó ökrök. Eladók:

Blau testvérek, Temesvár	41 — 39
Hacker Miksa, Sopron	37 — 35
Neumann testvérek, Arad	42 — 39

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztég-vásár ezen a szombaton tartassék meg. A vesztég-vásárra felhajtandó állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendelkezésük helyére megérkezzenek. Az eddig elzáralt megyék közül november 4-től kezdve további rendelkezésig csakis a következő vármegyék vannak száj- és körömfájás miatt zár alá helyezve és csakis ezen vármegyékből nem hajthatók fel állatok a vásárra és pedig: Árva, Bereg, Baranya, Bihar, Esztergom, Fejér, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Komárom, Marmaros, Moson, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Pozsony, Sáros, Somogy, Sopron, Szatmár, Szepes, Tolna, Trencsén, Ung, Vas, Veszprém, Zala, Zemplén és Zólyom vármegyékből és Debreczen, H.-M.-Vásárhely, Kassa, Kecskemét, Nagyvárád, Pozsony és Szeged sz. kir. városokból. Az itt elő nem sorolt vármegyékből az ismeretes feltételek mellett állatok szabadon szállíthatók a vesztégvásárra. Az alsó-ausztriai helytartóság rendelete szerint a hasított körmű állatoknak Budapestre Alsó-Ausztriába való szállítása tilos; kivételt képez e rendelet alól a kőbányai sertéshizlalda.

Bécsi sertésvásár. 1896. november 24-én. Be lett jelentve: 9591 drb. Felhajtás: 4258 drb fiatal sertés, 4851 drb kövér sertés, — drb rideg sertés. Összesen: 9109 drb.

A vásár irányzata igen lanyha volt. Árak különként élő-sulyban fogyasztási adó nélkül: prima 47-48 (48-50) kr., közepes 45-46, könnyű 41-44- kr., fiatal sertés 32-39 kr.

Bécsi szurómarhavásár. 1896. nov. 26-án. Felhozott: 3515 borju, 2826 élő sertés, 2523 kizsigerelt sertés, 540 kizsigerelt juh, 240 bárány. Az irányzat ugy a borjuknál, valamint sertésknél a nagy felhajtás folytán igen lanyha volt, mindkét árunál nagyobb áresések jegyeztettek.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borju 32-38 kr., prima 40-48 kr., primissima 50-58 kr., élő borju — kr., prima — kr., primissima — (—) kr., fiatal sertés 32-39 kr., kizsigerelt sertés nehéz 40-50 kr., süldő 36-42 kr., kizsigerelt juh 25-36 kr., bárány páronként 4-11 kr.

Bécsi juhvásár. 1896. nov. 26-án. Felhajtás: 2174 drb juh.

A felhajtás nagyobb része ractkából állott, az üzlet az exportörök hiánya folytán lanyha volt. Árak: export juh páronként — (—) ractka 8-14, selejtes juh —.

Párisi juhvásár. 1896. nov. hó 30-án. Felhajtás 15426 drb juh. Irányzat lanyha.

Szerkesztői üzenetek.

M. N. Böny. A szükségelt populus canadensis dugványok beszerzése érdekében legcélszerűbb, ha hirdetést tesz közzé.

Az Orsz. magyar gazd. egyesület tulajdona

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Gálgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társ-szerkesztő: Jeszenszky Pál.

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: **TELEKI Géza** gróf. Alelnök: **CSÁVOSSY Béla**.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, KONJÁTHY BÉLA, PECHY TAMÁS, PÜSPÖRY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND, SZTÁRAY ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: **SZÓNYI Zsigmond**.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmás eleség)

biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmérsékeltetebbek.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszagadják, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatot terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

Magy. kir. államvasutak.
29924/96. III. sz.

Üzletvezetőség Szeged.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak hercules-fürdői és északi állomásain megüresedő pályaudvari vendéglők bérletére ezenel nyilvános pályázat nyitattik.

A bérlet Herkules-fürdőre 1897. február 1-ével, Eszékre nézve pedig 1897. május 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis Herkules-fürdőre 1900 évi január 31-éig, Eszékre nézve pedig 1900. évi április 30-ig.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak fent kiált állomásai egyikén (az állomás pontosan megnevezendő) lévő vendéglő bérletére” felirattal ellátott, lepecsételt borítékba zárt, nemkülönben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1896-ik évi december hó 21-én déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános igazgatási osztálya főnökénél, üzletvezetőségi palota I. emelet 23. ajtó vagy személyesen vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a hercules-fürdői bérletre 100 azaz száz forint az északi bérletre 600 azaz hatszáz forint készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárából, 1896. évi december hó 20-ig déli 12 óráig vagy személyesen letendő, vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapirok a budapesti vagy pécsi tőzsde legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régebbi, a névértékét meg nem haladó napiárfolyam csak 90% szerinti értékben számíthatnak.

Készpénzben letélt összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétől nyert elismervény nem esatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában II. emelet 17. ajtó, a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A főnebb feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tételét, figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlatok közt a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik. Szeged, 1896. évi november hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

A Zalathnai kénkovand ipar r. t.

Brassói kénsav- és műtrágyagyára

ajánl: mindennemű száraz és könnyen szórható **superfoszfátot, répa-, szőlő- és árpatrágyát Thomas-salaklisztet, chilisalétromot, kénsavas ammóniákat és minden egyéb műtrágyát** szavatolt beltartalommal.

Felvilágosításokkal és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál

a gyárvezetőség Brassón, valamint a központi iroda

BUDAPEST. IV., Bécsi-utcza 5. sz.

Mindennemű tornaszereket és legjobb minőségű gazdasági kötelneműeket,

ajánl a

BLEIER és WEISZ,

kötélgyári czég Budapest.

Raktár és iroda: Károly-körút 9. szám, a gróf Hadik-Barkóczy féle házban Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**

Ajánlásra méltó tárgyak: **torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörölők, ruhaszáritó kötelek,**

halhálók,

készítések stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: **istráng, kötőféc, rudaló gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender-kóc** stb. a legjutányosabb eredeti gyári áron.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

Eladó szőlővesszők.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„istvántelki immunis“ homoktalaju

szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladók:

Gyökeres Riparia sauvage alanyra

készített ojtványok.

Chasselas blanc	3150 db száza	12 frt.
„ Rouge	400 „	12 „
„ blanc Croqu.	650 „	12 „
Furmint	300 „	12 „
Nemes Kadarka	130 „	12 „
Olasz Rizling	550 „	12 „
Nagy-Burgundi	360 „	12 „
Mézes-fehér	200 „	12 „
Tramini piros	225 „	12 „

Gyökeres vesszők.

Olasz Rizling	17600 db ezre	16 frt.
Nagy Burgundi	3300 „	16 „
Tramini piros	3250 „	16 „
Muscat Ottonel	100 „	20 „
„ Alexand. blanc	70 „	20 „
„ Saumur	20 „	20 „
Kanadai	70 „	16 „
Veltemi piros	150 „	16 „
Delambre	100 „	16 „
Furmint	20 „	16 „

Amerikai vesszők.

Othello	100 „	16 „
Jaugez	300 „	16 „

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójához

Budapest, Köztelek intézendők. — Az elszállítás tavasszal történik a megrendelés sorrendjében. — A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, a hátralevő rész utánvétellel szedetik be. — Csomagolásért és vasutra szállításért ezenként 1 frt számíttatik. **IGAZGATÓ.**

Hirdetmény.

A cs. és kir. nagy-daád-sári-i csikótelepnél

45 darab kisorolt ökör

készpénz lefizetése mellett métermázsánként

élősulyban eladatik,

melyek a fentemlített csikótelepnél bármikor megtekinthetők. Venni szándékozók ajánlataikat

f. év december hó 5-én déli 12 óráig adhatják be.

Nagy-Daád, (u. p. Tolna) 1896. december hóban.

A nagy-daád-sári-i cs. és kir. csikótelep parancsokega.

2093

Hirdet szó 2

Cs

Bető

nőtlen, vitelben bir és delkezik egy na felvéteti vevő- je adóhiva bizonyit melyek nak.

A Ra szere ke január lépésre gazda, k met nye tenyész talással egyeszers szőlő ke jártassá ben az mában latok fi Kárpáti tisztartó p. Podó lett inté

Kereszt uradalon e téren nagyobb alkalmas 3 fejős kik nagy voltak a tok a ki retnek alatt.

Somogy daságba kerestetit állásban gokban Czim a

Állá

Gépész patkolás miféle g éves áll Kovács kiadóba

Gyakor gazdasá nélkül ember. talban.

Főgép ezredév alkalmas uradalo keres. talban.

Gazd zelt, eg bíró fia feltétele állást k hivatal

Állás kora es óta mi magtár ságban dohány jártassa ványok gyarul, gazdas gyobba kozik, bevétel vezetés tesz le

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vételnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly level kre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbély eget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás.

Számvevő,
nőtlen, ki a gazdaságszámvitelben teljes jártassággal bír és jó ajánlatokkal rendelkezik, azonnali belépésre egy nagyobb gazdaságba felvétetik. Ajánlatok „Számvevő” jelige alatt e lap kiadóhivatalába intézendők bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem adandók. 2055

A Rakitjei gazdaság részére kerestetik 1897. évi január 1-én történendő belépésre egy ügyes **tehenész-gazda**, ki a magyar és német nyelven kívül a jószág tenyésztés terén teljes jártassággal bír. Továbbá egy ügyes konyha kertész, ki egyszersmind az amerikai szőlő kezelésben is teljes jártassággal bír, amennyiben az illető mint-két szakmában működni fog. Ajánlatok fizetési igényekkel, Kárpáti Károly uradalmi tisztartóhoz Rakitje u. p. Podsused Zágráb mellett intézendők. 2076

Kerestetik egy nagyobb uradalomba kulcsár, kinek e téren jártassága van, s nagyobb tehenészethen már alkalmazva volt. Ugyanítt **3 fejős tehenész felvétetik**, kik nagyobb tehenészethen voltak alkalmazva. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek „3 X 1 L.” jegy alatt. 2088

Somogyvármegyei bér gazdaságba irnok felvétele kerestetik, ki már ezen állásban más bér gazdaságokban is alkalmazva volt. Czim a kiadóhivatalban. 2092

Állást keresők.
Gépész kovács, ki feléves patkolást végzett és bármiféle gépjavitást elvégez, éves állást keres. Levelek „Kovács” jelige alatt a kiadóba. 2043

Gyakornoknak ajánlkozik gazdaságba, esetleg fizetés nélkül is, 19 éves fiatal ember. Czim a kiadóhivatalban. 2059

Főgépész, ki legutóbb az ezredéves kiállításnál volt alkalmazásban, nagyobb uradalomban állandó állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 2054

Gazdasági intézetet végzett, egy évi gyakorlattal bíró fiatal ember, szerény feltételek mellett irnoki állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 2069

Állást keres egy közepkoru ember, ki már 16 év óta mint uradalmi hajdu, magtáros működik gazdaságban s méhésetben s dohánytermelésben teljes jártassággal s jó bizonyítványokkal bír, beszél magyarul, németül, kisebb gazdaságba gazdának, nagyobbba magtárosnak ajánlkozik. A heti vagy havi bevétel kiadás pontos vezetésért 100 írt kaucziót tesz le. 2082

Állást keres egy 23 éves ág. ev. vallásu a gazdaságban kellő jártassággal bíró szolid és megbízható okleveles gazdász, ki a gazdasági tanintézetet Debreczenben végezte. Czim a kiadóhivatalban megtudható. 2067

A keszthelyi gazdasági tanintézetet jeles eredménnyel végzett fiatalember, szerény fizetés, esetleg díjtalanul, csupán teljes ellátásért nagyobb uradalomban, irnoki, illetőleg gyarkornoki állást keres. Czim a kiadóhivatalban. Állását azonnal betöltheti. 2066

Nőtlen gazdász, 20 éves, ref. vallásu, ki a mezőgazdaság minden ágában több idő óta gyakorlattal bír, földmives iskolát tanult, jó irással bír, könyvitelben jártas, beszél magyarul, németül, szerbül és románul, szerény feltételek mellett állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 2070

Földmives iskolát jó sikerrel végzett fiatal intelligens ember, ki a gazdaság minden ágában és könyvvezetésben jártas, a gazdasági téren már több évig működik, segédtszti vagy ispáni állást keres. Czim „B. M.” alatt a kiadóhivatalban. 2071

Egy 40 éves, nőtlen, izr. gazda, ki huzamosabb ideig volt elsőrendű gazdaságba alkalmazva, miről kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, kulcsári állást keres szerény feltételek mellett. Szives megkeresések a lap kiadóhivatalába intézendők „1994” jel alatt. 1994

Egy felsőbb gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett izr. gazdatiszt, ki 14 évi gyakorlat után (9 év óta egy intensíven kezelt uradalomnál) egy a mezőgazdaság, mint az állattenyésztés terén, valamint a könyvitelben kellő jártassággal bír, nagyobb gazdaságban vagy rokonvállalatnál oly állást keres, hol tehetsége és szorgalma által jövőjét megállapíthatná. Szives megkeresések a kiadóhivatalba kéretnek. 2056

Ügyes műkertész 38 éves kiscsaládú, helyet keres új, évre, konyhakert falkola, újdivatu, szőnyeg, rózsá, üvegházi, edényes, növény-szaporítását, melegágyi, korainövény, előállítását, borászati szőlőültetést méhésetet Diersonszerűkaptár kezelését, kereskedő kertészetet kelő növények értékesítését, újkeret, rajzát s alakítását, kertészetben előforduló kosárfonás ugyszinte kötészetet is érti; Mint 120 holdas kertnek több éven át önálló vezetője mindenről jó bizonyítványai vannak, igényei nem nagyok. Szives megkeresések „B. J.” főkeretési címen Für (Komárom-megye) kéretnek. 2074

Béresgazdának ajánlkozik nős férfi, ki a szőlőgazdasághoz is ért. Czim a kiadóhivatalban. 2087

32 éves róm. kath. nős tanult kereskedő jelenleg 5-ik éve cukorfinomítóban mint anyagszertárnok vagyok alkalmazva állásomat óhajtom megváltoztatni, kész vagyok bármily megfelelő állást elfogadni, nyelvismereteim magyar, német és szláv nyelvek. Szives megkereséseket „Szorgalom” alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2063

Okleveles erdész több évi gyakorlattal állást keres. Szives ajánlatokat kérek e lap kiadóhivatalába intézni. 2097

Földmives iskolát végzett, realis nőtlen egyén, alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 2057

Egy okl. gépészkovács, éves állást keres, november vagy január 1-ére, ki már nagyobb uradalmakban is volt alkalmazva; jelenleg is egy nagyobb uradalomban van alkalmazva. Gazdasági munkákban valamint patkolásban is jártassággal bír. Czim a kiadóhivatalban. 2095

Okl. gépész-kovács. Ugya cséplő, mint az összes gazdasági gépek kezelését, javítását, továbbá a lóvasalást tökéletesen érti, több évről szóló jó bizonyítványai vannak, jelenleg is uradalomban van, január 1-ső vagy ápr. 10-ére állandó alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 2083

Gazdasági számtiszt, 32 éves, mérlegképes önálló könyvelő, 16 évi gazdasági gyakorlattal, állását óhajta változtatni. Czim a kiadóhivatalban. 2084

Állatok.
Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2, (3) éves növendék ökör és üsző borjakat megvételre ajánlanak, Klein és Spitzer Kis-Czell kereskedők. Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadtnak. 1964

Eladó tehenészet.
Bonyhádi tájfajta; minden darabja legelső rendű és legszebb példány. 21 darab fejős tehén és 22 darab növendék jószág, ez is mind kiválasztott példány. Bővebb felvilágosítással alulírott szolgál.

Szigeth Gábor
2077 Szegzárdon.

Három darab tenyész mén, Kéttő tizenhetedfél markos eredeti idős fekete orosz és egy telivér lipiczai idős kis szürke olcsón eladó. Mind egyik lovagolva és kocsi-ban egyesben is behajtva, igen szelidek. Hertelendy Ferencz, Lesencze-Tomaj, vasutállomás. 2025

Négy éves magyar tinót megvételre keres Bér-gazdaság Polgárdi (Belmajor) Fejérmegye. 2032

A gödöllői m. kir. koronauradalom telivér tenyész-téséből

21 drb. innthali
2078 és
21 drb. pinzgani
tenyész-bika

folyó évi december hó 10-én, délelőtt 9 órakor a gödöllői alsó majorban szóbeli árverés útján fog eladatni.

Az árverési feltételeket és a bikák leírását az uradalmi igazgatóság kívánatra megküldi

A m. kir. koronauradalom igazgatósága.

Nyulakat

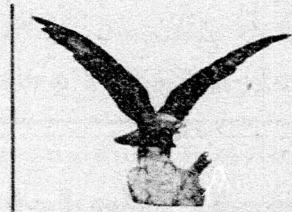
vesz bármily mennyiségben a vad idény bármely szakában legmagasabb áron Kovács Lajos, vadkiviteli üzlete KECSKEMÉT.
Sürgőnyezim: Kovács Kecskemét.

Keresek megvételre, f. évi december hó 15-től 1897. évi december végeig havonként 50 drb hizott, nehéz sertést.
Komoly ajánlatok **Róth Jakab** mézárósnak **Diósgyőr-Gyártelepre** küldendők. 2085

6 éves, 167 cm. magas, sötét pej, jegytelen, angol felvér tenyészmen eladó. Értekezhetni Csikos János uradalmi kasznárral Pusztaszeren, u. p. Kistelek. 2096

Vegyesek.
Préselt buzaszalma keres-tetik megvételre. Ajánlatok kéretnek e lap kiadóhivatalába „Sch” jelige alatt. 2090

Megvételre kerestetik 100 q. csiraképes kékszilag fűrt-mag. Szives ajánlatokat minta beküldés és ár meghatározás mellett kér uradalmi intézőség Mikosd per Zalabér. 2094

Ő csász. és kir. Fensége **József főherceg** és Ő királyi Fensége **Fülöp Szász-Coburg-Gothai herceg** udv. szállítója

Dr. Lendl Adolf, tanár **praeparatoriuma**

és **tanszerkészítő-intézete**

BUDAPEST, II. Donáti-u. 7.

Legmagasabb és magas elismerések; aranyérmek, dísz-oklevél stb. stb. miniszteri ajánlások. 2036

Ajánlkozik emlősök és madarak természetű, művészi és tartós **kitömésére.** Jutányos árak.

Az állatok friss állapotban előleges preparatio nélkül küldendők be.

Birtok eladás.
1000 hold csinos urilak és gazdasági épületekkel, szép egyenes fekvésű nagybirtok, közel vasúthoz, családi viszonyok végett Zalamegyében eladó, esetleg lehetne ebből felét is, bár a jobbik részét megvenni. Tovább 520 holdas igen jó minőségű birtok, lakház és gazd. épületekkel közel vasúthoz, termékeny szép vidéken okvetlen eladó. Közlebbit komoly relectánsnak Österreither Bernátnál Nagy-Kanisán. 2058/c

Szabadalmazott tiz évig is eltartó portiókötelek

6 m/m vastag, 200 c/m. hosszú, egy posta csomag 100 drb 1 frt 60 kr. 1000 drb 15 frt. Ugyaníly

kévekötelek
4 1/2 m/m vastag, 150 c/m hosszú egy próba postacsomag 200 drb-al 1 frt 60 kr 1000 darabot 7 frtért szállít utánvét mellett; ugyszintén más gazdasági kötelemekeket ajánl legjutányosabb árakon

Bellán Mátyás, Bács-Cséb.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a vidéki becsérték alapján 20-60 év készi időre készpénzben. Birtokok felmondhat bármikor, pénzügyintézetem mondhat fel. Önkény kamattal tölke is törlesztetik. Lebonnyoltás 14 nap alatt.

Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csak a telekhöznyvi kivonat, kataszterív. Konvertálás bélyeg-és illetékmentes. Czim:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet. Budapest, Váci-körút 39. sz. Legnagyobb ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedül, mely hatóságok és a legtekélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

POKRÓCZ és nemezárú gyári raktár.

A n. t. közönséget van szerencsém értesíteni, hogy kényelmese szempontjából fenti árukból

Budapest, Károly-körút 5. dúsan felszerelt raktárt tartok.

Pokrócok a legolcsóbb áráktól a legfinomabb minőségig. Meg nem felelő árúért, bérmentes visszaküldés ellenében, ez összeg visszafizettetik.

Pontos s lelkiismeretes kiszolgálás **Sonnenschein B.** Budapest, Károly-körút 5.

Eladó Nógrádvármegyében egy 400 és egy 1000 holdas birtok (a 1200 □ öf). Czim a kiadóhivatalban. 1972

Kerestetik megvételre egy használt, de kifogástalan állapotban levő **Kühne-gépe csizok megfejítő-gép.** Czim a kiadóhivatalban. 2062

Tejvétel
évi szerződésre budapestre szállítva, ugy mint megszabott tájékról sajtgyárnak sürgősen kerestetik. Ajánlatok kéretnek **Spitzer Jakab**, Rombach-utca 10.

Magy. kir. államvasntak. 137270/96. Cl. sz. **Hirdetmény.**

A sziszeki szövetekezeli tárbázakban, valamint a sziszeki tárbázak részvénytársaság capragi tárbázakban betárolt áruk után a reexpeditio kedvezménynek igénybe vétele esetén fizendő reexpeditioalis illeték 100 kg-kiat 3 krról 1 1/2 krra szállítatik le, mely leszállítás a folyó évi november hó 15-től kezdve feladott küldemények után nyer alkalmazást. Bpest, 1896. november hóban. **A m. kir. államvasutak igazgatósága** egyuttal a cs. k. szab. deli vaspályatársaság nevében is. (Utányomás nem díjazatik.)

Bérszántás gőzekével.

A legujabb eredeti **Fowler-féle Compound gőzekkel** talajmivelésre vállalkozik 527

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó,

Budapest, Kelenföld, Fowler-telep.

Magyar királyi államvasutak.

156739/EH/96. szám.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a debreczeni műhely gépészeti berendezéséhez szükséges gőzgépek, gőzkazánok az előmelegítővel, gőztápszivattyúkkal és a csővezetékekkel, villamos erőátviteli és villamos világítási berendezésekhez tartozó tárgyak, közlőműalkatrészek, futó daruk és azok futó pályái és a fényező műhely gőzfűtéséhez tartozó tárgyak szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlattevőre szükséges műszaki beírások, a különleges szállítási feltételek, valamint a szükséges helyszíni rajzok ezen hirdetés megjelenésének napjától kezdve az ajánlatok benyújtására általánosan kitért napig, naponta a hivatalos órák alatt (délután 8 óráig) a magy. kir. államvasutak gépészeti szakosztályánál (Andrássy-ut 75. sz. III. em.) betekinthetők, illetőleg ajánlatot tenni szándékozók által a magy. kir. államvasutak nyomtatványtáránál az ezekért járó díj (2 frt) előzetes lefizetése mellett beszerezhetők.

Az ajánlatok lepecsételve ívenként 50 kros bélyeggel, valamint „ajánlat a 156739/96. számhoz” felirással ellátva legkésőbb f. é. december hó 28-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak gépészeti szakosztályánál benyújtandók.

Az ajánlatok a műszaki leírásban foglalt összes gépekre, vagy pedig csak egyes csoportjaira vagy végre egyes tárgyra vonatkozhatnak.

Az ajánlatban kitéendő: 1. A szállítandó gépek és alkatrészek egység árai oszt. értékű forintokban és pedig a gőzgépek, gőzkazánok, villamos gépek, előmelegítő, szivattyúk, futó daruk általánosan, a villamos erőátviteli és világítási berendezési tárgyak egységárában, a csővezetékek és közlőműalkatrészek pedig 100 kgrként.

Az egységár megállapítására irányadóul szolgáljon, hogy az összes fent felsorolt tárgyak a magy. kir. államvasutak debreczeni műhelyébe vám és bérmentve szállítva, a helyszínén alapozva, teljesen felszerelve, üzemképes állapotban átadandók lesznek.

A gőzkazánok hatósági próbájának költségeit szállító tartozik viselni.
2. A megrendelés kézbesítésétől napjától számított legrövidebb szállítási határidő, mely alatt szállított az ajánlott tárgyakat a fent jelzett helyre szállítani, illetve üzemképes állapotban átadni szándékozik.

Figyelemztetjük az ajánlattevőket, hogy a szállítási véghatáridőnek megállapításánál tekintettel legyenek azon időre is, mely a tárgyaknak a kijelölt helyre való szállítására szükséges, mert az ez által esetleg beálló határidő túllépések késedelemnek fognak tekintetni. A magy. kir. államvasutak által elfogadott szállítási határidőnek be nem tartásáért szállító által a következő kötbér lesz fizetendő:

a) egy gőzgép után naponta	10 frt.
b) egy gőzkazán után naponta	10 "
c) egy gőzszivattyú után naponta	2 "
d) egy előmelegítő	2 "
e) csővezeték után naponta	5 "
f) a villamos erőátviteli berendezés után naponta	20 "
g) villamos világítási berendezés után naponta	20 "
h) a közlőműalkatrészek után naponta	10 "
i) a futó daruk után naponta	10 "
k) a gőzfűtési berendezés után naponta	5 "

Azon esetben, ha egy szállító több tárgy szállításával lesz megbízva, a kötbér külön minden tárgy után lesz fizetendő.

3. A súly szerint fizetendő alkatrészek pontos súlyai:
Az ajánlattevők által ajánlott és a magy. kir. államvasutak által elfogadott súlyokra nézve úgy fel mint lefelé csak 5% eltérés fog engedélyeztetni. Ezen megengedett határok a kifizetés alapjául a tényleges súly vétetik számításba.

4. Az általánosan kitért tárgyak súlyai szintén kitéendők az ajánlatban.
Az ajánlatokban kitért tárgyakból 5%-nál nagyobb eltérések (ugy fel mint lefelé) szállító által igazolandók, illetőleg kimutatandók azon okok, a melyeknél fogva az eltérések beállottak. Ezen okok alapján a tárgyak átvétele vagy vissza utasítása iránt a m. á. v. igazgatósága dönt.

Súlytöbblet nem fizetetik, súlykevesebbet esetén pedig midőn az a gép szilárdságra a m. á. v. igazgatóságának egy dalu megítélése szerint káros befolyással lehet, jogában áll a m. á. v. igazgatóságának a gép átvételét megtagadni.

Oly esetben azonban, midőn a súly kevesebbet a magy. kir. államvasutak igazgatóságának egydalnu megítélése szerint a gép szilárdságra káros befolyással nem bír és a gép átvétetik, a m. á. v. igazgatósága az 5%-nál nagyobb súlyhiányának megfelelő értéket a szállító érdemességéből levonni jogosítva van.

5. Az ajánlatokhoz esatolandók az ajánlott gépek oly részletesen kidolgozott rajzai, hogy azokból az egyes szerkezetek pontosan megismerhetők legyenek. Az ajánlatokkal betérjesztett rajzok ajánlattevőknek vissza nem fognak adatni.

Ajánlattevők ajánlatalkban kinyilatkoztatni tartoznak, hogy az ajánlott gőzgépek egyenként indult létezőként hány kgr. gőzt fogyasztanak, továbbá a gőzkazánok m² futófelületenként rendes nem megerősített üzem mellett 4-5 szerez elpárolgatási képességgel bíró akna szénvel való tüzeléssel, hány kgr. gőzt termelnek, végre az ajánlott teljesítményezért szavatosságot vállalnak.

A szállítással a gőzgépek, a gőzkazánok, az előmelegítők, a daruk és a közlőmű összes részlet rajzai is másolatban lesznek a magy. kir. államvasutak igazgatóságának minden külön díj-fizetése nélkül átadandók.

Bánatpénz fejében az ajánlott összegek 5% vagy készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok fent jelzett benyújtási határideje előtti napon déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál letendő.

Az ajánlatok érdemleges elintézése után négy hét alatt az el nem fogadott ajánlattevők bánatpénze visszaadatik, a szállítással megbízott ajánlattevők bánatpénze pedig a megrendelés kézbesítésétől napjától számított 8 nap alatt a kereseti összeg 10%-ára lesz kiegészítendő és biztosított ezirán fog visszatartatni.

Az összes felsorolt gépek és berendezések a rendeltetési helyükön való felszereltetésük üzemképes állapotba való helyezésük és az előírt teljesítésre nézve jó eredményvel megjelölt kipróbáltatásuk után ideiglenesen fognak átvétetni és az azok után kijáró kereseti összeg a m. á. v. budapesti főpénztáránál fog kifizetett.

A kifizetés határideje a megrendelés alkalmával fog a magy. kir. államvasutak igazgatósága által megállapított.

A kifizetendő kereseti összegből egy per mille a m. á. v. nyugdíjra nem jogosított alkalmazottai külön segély alapja javára le fog vonatni és visszatartatni.

Szállító a szállított tárgyak szerkezetének helyességéért teljesen megbízható működéséért a kifogástalan kivételről, valamint a felhasználni anyagok jó minőségéért az üzembe vétel napjától számított egy évi jótállást tartozik elvállalni.

A biztosítási összeg a jótállás letétele után fog vissza fizetett, mindenkor annyiban, a mennyiben szállító a jótállási kötelezettség alól feloldottának lesz tekintetű.

Szállító beleegyezni tartozik abba, hogy a m. á. v. igazgatósága a megrendelt tárgyak gyártását szállító gyárában saját közvegi által ellenőriztethesse.

Per esetére egyetértőleg megállapítatik, hogy a jelen pályázati hirdetés alapján eszköz-landó megrendelésekkel eredő mindazon perben, a melyet a magy. kir. államvasutak igazgatósága mint felperes folyamatba venne, aláveti magát szállító a magy. kir. államvasutak tetszése szerint szabadon választandó akár a sommás, akár a rendes bíróság illetékességének és eljárásának.

Ellenben azon perek, a melyekben a magy. kir. államvasutak mint alperes jelentkezők esakis a magy. kir. államvasutak igazgatóságának székhelye szerinti illetékes bíróság előtt az ügy természetének megfelelő eljárás szerint döntenők el.

Az ügylettel járó bélyegilleték költségeket szállító viseli, az illeték az 1881. évi XXVI. t.-cz. 10. §-a szerint az illetéki díjgyűjték 9. tételének jegyzéke értelmében akként rováendő le, hogy a szállító által kiállított nyurga nemcsak a nyugtatványi bélyegilleték címén a II. fokozat szerint járó bélyegekkel látandó el, hanem arra még külön a szerződés után a III. fokozat szerint járó illeték fejében az utalványozott összegnek megfelelő értékű bélyegjegyek is ragasztandók.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azon jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlott árakra a szállítással ajánlattevőket az általuk ajánlott összes tárgyra, vagy csak azok egy részére bízassa meg, vagy ajánlatot nem tett más cézégeket megbízhatson, végre pedig a szállítástól egészen eltekintthessen.

Az előírt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitért határidőre érkeztek be, vagy távirati uton vagy előszóval tettek, végre pedig olyanok, a melyekhez az előírt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Ajánlattevő ajánlatával annak benyújtásától a magy. kir. államvasutak igazgatóságának elhatározásáig kötelezettségben marad.
Budapest, 1896. november hó 18-án.

Az igazgatóság.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása Budapest, (Köztelek).

A zombolyai uradalomban

240 hl. 1896. és 80 hl. 1895. évi termésű

olasz mag után termelt (55 kilogramm minőségi sulyu)

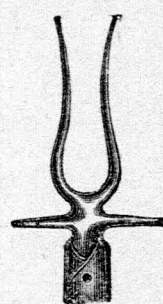
kendermag van eladó,

ára előbbinek 12 frt, utóbbinak 10 frt mm.-ként a zombolyai vasútállomásra állítva.

Uradalmi Igazgatóság.

2079

Répa-kiemelő villák.

Répa-kiemelő villák és kések, répa felrakó villák és répa-szelet horgok, trágya villák és horgok, kavics és kerti gereblyék, az ösi kikerítés kie éléhez való eszköz, mindennemű közönséges kumetszerszám eszközök, talicskák, kovacsolt vasból, acélból rajol ékek, különböző vaskék acél szelekek, és különösen szabadalmazott új, tisztán acézből készült izületes boronák kaphatók 1857

Gustav Mödig

gazdasági eszközök gyárában Marchegg, Alsó-Ausztria.

Szabadalmazott s Bécsben és Párisban stb. az aranyéremmel kitüntetett

EXCELSIOR SZÜRŐINK

utólérhetetlen munkaképesség, a leggyorsabb kezelés és tisztaság tekintetében az összes eddigi szűrőket felülmúlják, a melyeket a cs. és kir. hadsereg, államvasutak és egészségügyi hatóságok a legjobbnak ismerték el és ennél fogva nevezettek kizárólag csakis ezt használnak.

Teljesen piszkos vizet, zavaros bort stb. ha 90% bacteriummal van is tele, néhány perc alatt kristály tisztára filtrál s készülékünk nagyság szerint óránként 30-3000 liter szüredéket ad.

Prospectusok és képes árjegyzékek kívánatra ingyen.

TRENKLER & Co.

WELS, Ob. Öster. 1891

csász. és kir. hadsereg és vasuti szállítók.

Pályázat.

A szerb-nagy-szent-miklósi m. kir. földmivesiskolánál üresedésben álló ösztöndíjas gazdasági segédi állás betöltése iránt ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állások mindegyike évi 500, ötszáz forint ösztöndíj, egy butorozott szoba, fűtés és világítás élvezetével van egybekötve.

Az alkalmazandó ösztöndíjas gazdasági segédnek, nőtlen egyének kell lennie s feladatát képeznit, hogy a tanszemélyzet mellett segédkezve, az elméleti oktatás helyes módszerét elsajátítván, egyes mellék tárgyak tanításával is megbízattassék, ezenkívül a gazdaság vezetője mellett is alkalmaztatván, az okszerű mezőgazdasági üzemvitel minden ágával megismerkedjék és a gazdasági szaktárgyakban további tanulmányokat tegyen, hogy így idővel a gazdasági szakban mint oktatót lehessen alkalmazni.

E végből az ösztöndíjas gazdasági segéd előadási és tanítási képességeiről próbaelődás tartásával, nemkülönben tudományos készségéről a részére kiszabott munkatér figyelembe vételével a kitézendő időben és módon, szóbeli és írásbeli uton számot adni tartozik.

Az ösztöndíjas gazdasági segéd, a szokásos szünidőket is ideértve, csak szabadság kieszközlése mellett távozhatik állomásáról.

Az ösztöndíjas alkalmazása rendszerint egy évre, jelen esetben 1897. szeptember hó 30-ig terjed és csak azon esetben hosszabbítatik meg, ha az illető eredményes működése által a további kiképzetésre érdemesnek bizonyult. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy a szabályszerű 50 kros bélyegjeggyel ellátott és az alább felsorolt okmányokkal felszerelt folyamodványukat f. évi december hó 10-ig a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez címezve a szerb-nagy-szent-miklósi m. kir. földmivesiskola igazgatóságánál nyújtsák be.

A pályázati kérvényekhez a következő okmányokat kell csatolni.

1. keresztlevelet,
2. erkölcsi bizonyítványt,
3. a magyar-óvári gazdasági akadémia vagy valamely más m. kir. gazdasági tanintézet elvégzését igazoló végbizonyítványt vagy annak hiteles másolatát.

4. a ki a gazdasági szaktanulmányok bevégezte után több ideig folytatott gazdasági gyakorlatról, esetleg a sárvári tejjgazdasági szakiskola üzletvezetői tanfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítványt vagy állatorvosi oklevelet képes felmutatni, általában előnyben részesül.

Kelt Szerb-Nagy-Szent-Miklós, 1896. november hó 28-án.

A Szerb-Nagy-Szent-Miklósi m. kir. földmivesiskola igazgatósága.

2089

Az orsz

Egész

AZ O

A

hó 15-én

az ülés

mában

Az

Az

sület f.

gőczy

hogy az

gazdaság

műveket

mából te

latok va

táraban,

külön os

illető sz

vást int

teljes cz

(Budape

smind

munkáju

hajtan

tekintet

kednéne

1896.

tett a

189

Atzél Pét

189

Széchenyi

nos 21 frt

Miklós 11

Lajos 10

189

fizették: A

dár, (és

Pejacsevi

Károly, So

M

A sz

tités g

czikke

termér

III. Hí

Tó

közvet

Sürg

Mezőg

Hí

Árú

M. Á.